

Poskytování laické první pomoci

Kateřina Drábková

Bakalářská práce
2015

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta logistiky a krizového řízení

Ústav ochrany obyvatelstva

akademický rok: 2014/2015

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Kateřina Drábková**
Osobní číslo: **L12131**
Studijní program: **B2825 Ochrana obyvatelstva**
Studijní obor: **Ochrana obyvatelstva**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Poskytování laické první pomoci**

Zásady pro vypracování:

1. Definujte laickou první pomoc, uveďte postupy při poskytování této pomoci na území ČR.
2. Charakterizujte laickou první pomoc v městě Uherském Hradišti.
3. Zjistěte úroveň teoretických znalostí o poskytování první laické pomoci u PČR a u HZS a navrhněte opatření na její zlepšení.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

[1] BYDŽOVSKÝ, Jan. Předlékařská první pomoc. 1. vyd. Praha: Grafa Publishing, a.s., 2011. ISBN 978-80-247-2334-1.

[2] LEBEDA, Pavel. První pomoc v domácnosti. 1. vyd. Praha: Úřad Českého červeného kříže, 2004.

[3] HORNYCH, Jaroslav, Marek JUKL, Pavel LEBEDA a Pavel ŠTAJER. Zdravotník Českého červeného kříže JUNIOR. 2. vyd. Praha: Úřad Českého červeného kříže, 2004.

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce:

RNDr. Zdeněk Šafařík, Ph.D.

Ústav ochrany obyvatelstva

Datum zadání bakalářské práce:

6. února 2015

Termín odevzdání bakalářské práce:

16. května 2015

V Uherském Hradišti dne 20. února 2015

doc. RNDr. Jiří Dostál, CSc.
děkan

prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

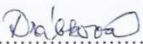
Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty logistiky a krizového řízení Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a jeden výtisk bude uložen u vedoucího práce;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s tím, že vyrovnaní případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

V Uherském Hradišti

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá poskytováním laické první pomoci. V teoretické části popisuje současný stav a důležitost laické první pomoci v ČR, správné postupy a zásady poskytování první pomoci a povinnosti poskytovatele první pomoci. Praktická část je zaměřena především na první pomoc poskytovanou příslušníky Hasičského záchranného sboru a Policie České republiky. Součástí praktické části je i dotazníkové šetření znalostí první pomoci u příslušníků Hasičského záchranného sboru (HZS) a Policie ČR (PČR) v Uherském Hradišti.

Klíčová slova: první, laická pomoc, zásady, poskytování, integrovaný záchranný systém, hasičský záchranný sbor, Policie ČR

ABSTRACT

This bachelor thesis is about providing a laic/simple first aid. In theoretical part it describes current state and importance of laic first aid in Czech Republic. It also describes correct procedures and policies of providing first aid and also obligations of provider of first aid. Practical part focuses mainly on first aid provided by members of the fire brigade and Police officers of Czech Republic. Portion of a practical part is a survey of knowledge about providing a first aid between members of fire brigade and police officers in town of Uherske Hradiste.

Key words: first, laic first aid, policies, providing, Integrated rescue system, fire brigade, Police of Czech Republic

Za odborné vedení při psaní mé bakalářské práce chci poděkovat panu RNDr. Zdeňku Šafaříkovi, Ph.D., tiskové mluvčí PČR por. Bc. Mileně Šabatové a vrchnímu komisaři HZS Ing. Petru Maternovi za poskytnutí cenných informací a materiálů k dané problematice a za umožnění provedení dotazníkového šetření na příslušných odděleních.

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 PRVNÍ POMOC.....	11
1.1 PRVNÍ POMOC.....	11
1.2 ROZDĚLENÍ PRVNÍ POMOCI.....	11
1.2.1 Laická první pomoc	11
1.2.2 Technická první pomoc	11
1.2.3 Odborná zdravotnická první pomoc	12
2 LEGISLATIVA	13
3 ZÁSADY POSKYTOVÁNÍ PRVNÍ POMOCI.....	15
3.1 POVINNOSTI POSKYTOVATELE PRVNÍ POMOCI.....	15
3.1.1 Přivolání záchranné služby	15
3.2 OBECNÉ ZÁSADY PRVNÍ POMOCI	16
3.3 ZABEZPEČENÍ MÍSTA NEHODY	16
3.3.1 Dopravní nehoda	16
3.3.2 Požár	17
3.3.3 Úraz elektrickým proudem.....	17
3.4 VYPROŠŤOVÁNÍ A ODSUN ZRANĚNÉHO	17
3.4.1 Rautekův manévr	17
3.4.2 Odtahování	18
3.4.3 Odsun doprovodem.....	18
3.4.4 Odnesení	19
3.5 POLOHOVÁNÍ	20
3.5.1 Zotavovací poloha	20
3.5.1.1 Postup polohování	20
3.5.2 Poloha vleže naznak	21
3.5.3 Fowlerova poloha	22
3.5.4 Poloha v leže na břicho	23
3.6 KARDIOPULMONÁLNÍ RESUSCITACE.....	23
3.6.1 Proces kardiopulmonální resuscitace.....	24
4 CÍL A METODIKA	27
4.1 CÍL BAKALÁŘSKÉ PRÁCE.....	27
4.2 METODIKA UŽITÁ PŘI ZPRACOVÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	27
II PRAKTICKÁ ČÁST	28
5 MĚSTO UHERSKÉ HRADIŠTĚ.....	29
6 INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM.....	30
6.1 ZÁKLADNÍ SLOŽKY IZS:	30
6.2 OSTATNÍ SLOŽKY IZS:.....	30
7 HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR.....	32
7.1 PRÁVA A POVINNOSTI PŘÍSLUŠNÍKŮ HZS	32
7.1.1 Příslušník HZS je oprávněn:	32
7.1.2 Příslušník je povinen:	33

7.1.3	Příslušník není povinen provést zásah, jestliže:	33
7.2	HZS A PRVNÍ POMOC	33
7.2.1	Poskytování první pomoci jednotkou požární ochrany	33
7.2.2	Zdravotnická příprava hasičů	33
7.2.3	Pracovní skupina „První pomoc“	34
7.2.3.1	Úkoly pracovní skupiny „První pomoc“	34
7.3	HZS ZLÍNSKÉHO KRAJE	35
7.3.1	Struktura HZS Zlínského kraje	36
7.3.2	Vzdělání hasičů-zdravotníků Zlínského kraje	38
8	POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY.....	39
8.1	PRÁVA A POVINNOSTI POLICISTY	39
8.1.1	Policista je oprávněn:	39
8.1.2	Policista je povinen:	40
8.2	PČR ZLÍNSKÉHO KRAJE	41
8.2.1	Struktura PČR Zlínského kraje	42
8.2.2	Policisté Zlínského kraje a první pomoc	46
9	PRŮZKUM.....	47
9.1	VÝSLEDKY PRŮZKUMU	48
10	VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ.....	65
11	NÁVRH NA ŘEŠENÍ NEDOSTATKŮ.....	68
	ZÁVĚR	69
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	70
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	73
	SEZNAM OBRÁZKŮ	74
	SEZNAM TABULEK	75
	SEZNAM PŘÍLOH	76

ÚVOD

Již v dávných dobách se lidé snažili léčit nemoci a zachraňovat životy, proto se medicína stále vyvíjela a zdokonalovala k podobě dnešní. I když je v současné době medicína tak vyspělá, nelze přehlížet fakt, že nejdůležitější pomocí zraněnému je první laická pomoc, která dokáže nejvíce ovlivnit zdraví a život člověka. Pokud dojde ke zranění, v tu chvíli je stěžejní rychlé a správné jednání. Velmi snadno se člověk může ocitnout v roli zraněného, který potřebuje neodkladnou pomoc. Nikdy nemůžeme vědět, jestli nebudeme účastníky dopravní nehody nebo se zraníme v práci. Zranit se můžeme prakticky kdykoliv a kdekoliv. Nikdy nevíme, v jaké situaci se můžeme ocitnout a budeme potřebovat pomoc druhého. Každý člověk se snadno může stát postiženým, ale i tak snadno může být i zachráncem, proto je důležité znát základy laické první pomoci.

Téma mé bakalářské práce je Poskytování první laické pomoci. Vybrat téma pro mě bylo snadné, jelikož o první pomoc se zajímám už od základní školy, kde jsem sedm let navštěvovala zdravotnický kurz, jehož součástí byla účast na soutěžích Hlídek mladých zdravotníků. Toto téma jsem v praktické části zaměřila na poskytování laické první pomoci u příslušníků Hasičského záchranného sboru v Uherském Hradišti a u příslušníků Policie ČR v Uherském Hradišti.

První pomoc by měla být známá nejen zdravotníkům, ale i ostatním složkám integrovaného záchranného systému. I oni se v rámci povolání dostanou do situací, kdy musí poskytnout první pomoc.

Příslušníci hasičského záchranného sboru mají ve svém týmu vyškoleného hasiče-zdravotníka, přičemž příslušníci Policie ČR ve svém týmu zdravotníka nemají. Při společných zásazích policie a hasičů jsou na místě nehody většinou první hasiči, ale i policisté se mohou setkat při výkonu služby s lidmi, kteří mohou mít tržné, bodné či střelné zranění. Dále se policisté dostávají do kontaktu s lidmi pod vlivem alkoholu nebo jiných omamných látek. Proto musí být policista vždy připraven poskytnout první pomoc a přivolat zdravotnickou záchrannou službu.

Proto praktickou část své práce zaměřím na průzkum znalostí a vědomostí první laické pomoci u příslušníků Hasičského záchranného sboru a Policie ČR v Uherském Hradišti. Ráda bych zjistila, jaká je úroveň těchto dvou skupin v poskytování první laické pomoci.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 PRVNÍ POMOC

1.1 První pomoc

Je soubor základních postupů, které provádí odborník či laik, při ohrožení nebo postižení zdraví či života, k odvrácení náhlých stavů ohrožující zdravotní stav nebo život člověka.

Ochota a schopnost poskytnout první pomoc jinému člověku, který se ocitl v nouzi, by pro každého z nás měla být samozřejmost, jelikož nikdy nemůžeme vědět, kdy se sami ocitneme v roli postiženého a budeme potřebovat pomoc.

Existují tři hlediska na poskytování první pomoci.

- Morální – odvíjí se od charakterových vlastností každého z nás. Každý z nás může být na pozici záchránce nebo postiženého.
- Odborná – jedná se o přípravu nejširší vrstvy společnosti k získání odborných znalostí a praktických dovedností v oblasti poskytování první pomoci,
- Právní – existují mnohé právní normy, které řeší povinnost poskytnutí první pomoci

1.2 Rozdělení první pomoci

1.2.1 Laická první pomoc

Pomoc poskytovaná laickou veřejností, a to za pomoci jednoduchých pomůcek či improvizovaných prostředků, při které dochází k záchraně života při porušení základních životních funkcí. Přivolání zdravotnické záchranné služby (ZZS) nebo integrovaného záchranného systému (IZS) a dostatečná péče o postiženého do příjezdu zdravotnické záchranné služby je povinností každého z nás.

1.2.2 Technická první pomoc

Technická první pomoc je nejčastěji poskytována hasičským záchranným sborem. Spočívá v odstranění a eliminaci příčiny, která neštěstí vyvolala (např. uhašení požáru, vytažení tonoucího z vody nebo vyproštění postiženého z vraku automobilu) a vytvoření vhodných podmínek k zajištění bezpečnosti záchránce a postiženého.

1.2.3 Odborná zdravotnická první pomoc

Je prováděna profesionálně vyškoleným zdravotnickým personálem (lékaři, záchranáři), který postiženému poskytne neodkladnou zdravotnickou péči před transportem do zdravotnického zařízení. Lékaři využívají veškeré zdravotnické pomůcky a materiál, které běžný občan nemá k dispozici. Jejich cílem je zlepšit, případně stabilizovat stav postiženého.

[1, 2, 3]

2 LEGISLATIVA

Poskytnout první pomoc je právně zakotveno v řádu České republiky. Současná legislativa nahlíží na povinnost poskytování první pomoci druhé osobě takto:

- **Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník - § 150 neposkytnutí první pomoci**
„ (1) Kdo osobě, která je v nebezpečí smrti nebo jeví známky vážné poruchy zdraví nebo jiného vážného onemocnění, neposkytne potřebnou pomoc, ač tak může učinit bez nebezpečí pro sebe nebo jiného, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

(2) Kdo osobě, která je v nebezpečí smrti nebo jeví známky vážné poruchy zdraví nebo vážného onemocnění, neposkytne potřebnou pomoc, ač je podle povahy svého zaměstnání povinen takovou pomoc poskytnout, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti.“ [4]
- **Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník - § 151 neposkytnutí první pomoci řidičem dopravního prostředku**
„ Řidič dopravního prostředku, který po dopravní nehodě, na níž měl účast, neposkytne osobě, která při nehodě utrpěla újmu na zdraví, potřebnou pomoc, ač tak může učinit bez nebezpečí pro sebe nebo jiného, bude potrestán odnětím svobody až na pět let nebo zákazem činnosti.“ [5]
- **Zákon č. 20/1966 Sb., o péči a zdraví lidu - § 9 odst. 4d, stanovuje povinnost všem občanům poskytnout či zprostředkovat nezbytnou pomoc osobě, která je v nebezpečí ohrožení života nebo jeví známky závažné poruchy zdraví. [6]**

Nutnost poskytnout první pomoc však není absolutní. Právní úprava stanovuje povinnost poskytnout první pomoc v případech, kdy hrozí vážné poranění či onemocnění druhé osobě, nebo je její život ohrožen smrtí.

Jestliže jsme v pozici řidiče dopravního prostředku, povinnost poskytnout první pomoc máme vždy, neboť její neposkytnutí je trestné, bez ohledu na to, jestli vskutku druhý účastník pomoc potřeboval.

Pokud zachránci hrozí nebezpečí v podobě ohrožení zdraví nebo života, a neposkytne tudíž první pomoc oběti, nejedná se o trestný čin. O vině, či nevině se rozhoduje individuálně případ od případu, závisí především na okolnostech dané situace. U úplných laiků se pova-

žuje pouhé přivolání odborné pomoci za dostatečnou pomoc. Aktivní nutná účast a zásah je vyžadována u odborně proškolených osob, kterými jsou např. vyškolení zdravotníci, sportovní instruktoři atd. [7]

3 ZÁSADY POSKYTOVÁNÍ PRVNÍ POMOCI

Poskytnout první pomoc není těžké, ale i při sebelepším ošetření, může postižený reagovat jinak, než se předpokládalo. Na zachránce působí celá řada pocitů, s nimiž, když se vyrovná, bude lépe připraven na neočekávané okolnosti. U ošetřování postiženého se musí dbát hlavně na to, co mu samotnému nejvíce prospěje.

3.1 Povinnosti poskytovatele první pomoci

- Co nejrychleji zhodnotit danou situaci a přivolat lékařskou pomoc
- Chránit před nebezpečím sebe, postiženého a další přítomné na místě nehody
- Identifikovat zranění postiženého
- Věnovat postiženému včasnou a odpovídající péči, stabilizovat postiženého a zajistit životní funkce
- Zajistit transport postiženého do lékařské péče
- Poskytnout informace o postiženém těm, kdo si ho převezmou do péče
- Být obezřetný a zabránit přenosu infekce [8]

3.1.1 Přivolání záchranné služby

Předtím než se budeme zabírat svými postupy první pomoci, je třeba přivolat zdravotnickou záchrannou službu, vyjma závažných případů, kdy zahajujeme kardiopulmonální resuscitaci¹ a poté voláme ZZS. Hovor na linku 155 bude přesměrován na nejbližší krajské středisko ZZS. Dále můžeme využít linku 112, která platí ve všech zemích Evropské unie. Další důležitá čísla při mimořádných událostech jsou 158 na Policii ČR a 150 na Hasičský záchranný sbor.

Postup při telefonátu:

1. Volající se musí řádně představit.
2. Popíše, co se stalo postiženému, kdy došlo ke vzniku nehody a kde přesně se postižený nachází, popř. další možné ohrožení.

---

¹ Kardiopulmonální resuscitace – soubor úkonů, které se provádí při zástavě dechu nebo srdeční činnosti

3. Sdělí číslo telefonu, ze kterého volá, což slouží ke zpětnému spojení či doplnění informací.
4. Nikdy nepokládáme telefon jako první.

Doba dojezdu ZZS je zákonem stanovena do 20 min od předání zprávy výjezdové skupině. V České republice se však doba dojezdu pohybuje okolo 10 min. [9]

3.2 Obecné zásady první pomoci

Při poskytování první pomoci vnímáme téměř všemi smysly:

- Pohledem – všímáme si chování postiženého, barvy kůže, dýchání, rozsahu krvácení, velikost zornic apod.
- Poslechem – zjišťujeme dýchání, hlas, projevy postiženého
- Pohmatem – vyšetřujeme základní životní funkce, pohmatové bolesti, zlomeniny
- Čichem – vnímáme zápach z úst (alkohol, aceton atd.) nebo jiný zápach [10]

3.3 Zabezpečení místa nehody

Je prvním krokem k zajištění bezpečí všech, kteří se nachází na místě nehody (postižení, zachránci, svědci) a minimalizovat tak riziko vzniku dalších zranění nebo prohloubení těch stávajících.

3.3.1 Dopravní nehoda

Je nejčastější druh nehody, u které je nezbytné zabezpečit místo vzniku. V takové situaci jsou doporučeny následující kroky:

- zaparkovat své vozidlo na bezpečném místě při pravém okraji vozovky ve vzdálenosti 15-20 metrů od havarovaných vozidel,
- rozsvítit výstražná světla, abychom informovali vnější okolí,
- obléct si výstražnou vestu k zajištění vlastního bezpečí,
- ve vzdálenosti nejméně 50 metrů od vozidla umístit výstražný trojúhelník, na dálnici jde o vzdálenost minimálně 100 m od vozidla,
- vypnout zapalování u havarovaného automobilu a zajistit vozidlo proti dalšímu pohybu,

- v případě, kdy hrozí další nebezpečí anebo je-li poraněný v poloze, ve které jej nelze ošetřit, či resuscitovat, postupujeme vyproštěním poraněného z automobilu,
- v průběhu ošetřování zraněného věnujeme pozornost i okolnímu nebezpečí, které může mít podobu unikajícího benzínu, počínajícího požáru nebo nepřehledného místa nehody, které by mohlo zapříčinit další havárii

3.3.2 Požár

Při vzniku požáru uvažujeme rychle a jasně. Nejdůležitější jsou dvě věci, a to uhašení ohně a vynesení postiženého do bezpečného místa mimo dosah ohně. Odstraníme veškeré podněty z poraněného, svlékneme horký, mokrý oděv, který nejlépe uhasíme politím vodou, případně udušením ohně příkrývkou, a nezapomínáme poraněnému sundat prstýnky a šperky, které má na popálených plochách svého těla.

3.3.3 Úraz elektrickým proudem

V případě zasažení elektrickým proudem je nezbytné neprodleně odstranit vodič z přímého kontaktu s postiženým, a to suchým nevodivým předmětem jako je např. dřevo. V žádném případě se vodiče ani postiženého nedotýkáme holýma rukama. Plocha, na které stojíme, by měla být z nevodivého materiálu, tak zabráníme dalšímu nebezpečí. Pozor si musíme dávat také na vodu, protože dobře vede elektrický proud. Dále musíme zajistit vodič, nejlépe vypnutím jističe nebo vypojením ze zdroje, aby již neohrožoval postiženého ani zachránce. [11, 19]

3.4 Vyprošťování a odsun zraněného

Transport zraněného provádíme v případech, kdy postiženému hrozí přímé nebezpečí, a to za předpokladu, kdy se můžeme bezpečně přiblížit. Odsun zraněného by měl proběhnout tak, abychom postiženému nepřitížili či neprohloubili stávající stav. Transport postiženého se provádí různými způsoby. Měli bychom zvolit ten, který bude pro postiženého nejšetrnější vzhledem k rozsahu jeho postižení.

3.4.1 Rautekův manévr

Je vhodný způsob k vyproštění postiženého z automobilu a odsunu na kratší vzdálenost. Nehodí se pro transport osoby, která má poraněnou páteř, zlomeniny obou předloktí nebo

mnohonásobné zlomeniny dolních končetin. Při vyprošťování si zachránce musí udělat dostatečný prostor odsunutím sedačky, aby se k poraněnému lépe dostal a posunul ho do vhodné polohy pro vyproštění. Uchopením za oděv si zraněného nastavíme tak, abychom vsunuli naše horní končetiny pod jeho ramena. Jednou rukou uchopíme zápěstí postiženého a druhou rukou ho chytíme za předloktí, tak aby měl ruku v pravém úhlu u břicha. Mírně se zakloníme a pomalu vytahujeme zraněného z vozidla. [11]

Obrázek 1 – Rautekův manévr [12]

3.4.2 Odtážení

Ve stísněných prostorách a tam, kde se nelze pohybovat ve vzpřímené poloze, se využívá k záchraně postiženého způsob odtážení. [3]

3.4.3 Odsun doprovodem

Odsun doprovodem lze provést buď jedním, nebo dvěma zachránci. Jedná-li se o případ, kdy je k dispozici jeden zachránce přistoupí k postiženému ze strany, obejmě ho kolem pasu a jeho bližší horní končetinu položí kolem svého krku a přidržuje ji nad zápěstím postiženého. Má-li postižený poraněnou dolní končetinu, přistupuje k němu zachránce ze zraněné strany, aby mohl zraněnému při chůzi odlehčit poraněnou nohu. V ostatních případech zachránce přistupuje ze strany, která je méně postižená. V průběhu doprovodu zachránce neustále sleduje stav postiženého. [3]

Obrázek 2 – Odsun doprovodem [3]

3.4.4 Odnesení

- V náručí
- Na zádech jedním zachráncem
- Za sebou (dva zachránci)
- Vedle sebe (dva zachránci)

Obrázek 3 – Odnesení za sebou a vedle sebe [3]

Dále lze pro transport použít zdravotnická nosítka a improvizované prostředky přepravy zraněných. [3]

3.5 Polohování

Správné polohování je důležitou součástí první pomoci. Postiženému zajistíme tělesný komfort a zmírníme bolesti způsobené zraněním, pokud mu zajistíme vhodnou polohu odpovídající jeho stavu.

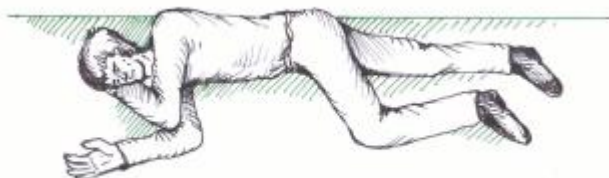
3.5.1 Zotavovací poloha

Používá se při bezvědomí, poranění obličeje, poranění hrudníku či krvácení z dutiny ústní, kdy je postižený ohrožen hlavně zapadnutím jazyka, vdechnutím krve či zvratků, což by mohlo vést k dušení. Tato poloha tedy zajišťuje průchodnost dýchacích cest a umožňuje tekutině volně vytékat. [10, 13]

3.5.1.1 Postup polohování

Postup při polohování postiženého, který leží na podložce na zádech, je následující:

1. poklekneme z boku k postiženému,
2. spodní paži postiženého natáhneme do mírného upažení,
3. ohneme jeho vzdálenější dolní končetinu v koleni,
4. druhá dolní končetina je natažená v ose těla,
5. vzdálenější horní končetinu ohneme v lokti,
6. uchopíme postiženého za koleno a za paži a tahem ho přetočíme k sobě,
7. zakloníme hlavu, tak uvolníme dýchací cesty,
8. vsuneme mu pod tvář jeho horní paži,
9. stav postiženého kontrolujeme do příjezdu ZZS [10, 13]

Obrázek 4 – Zotavovací poloha [14]

3.5.2 Poloha vleže nznak

Poloha v leže nznak se provádí v případech, kdy je postižený při vědomí. Jestliže raněného v bezvědomí nemůžeme uložit do stabilizované polohy a musíme jej nechat ležet na zádech, neustále kontrolujeme jeho životní funkce a nemůžeme jej nechat bez dozoru.

Způsoby polohování vleže jsou následující

- a) S nepodloženou hlavou a nataženými končetinami
  - Jestliže máme podezření na poranění páteře resp. míchy, ukládáme raněného do této polohy na rovnou podložku, kde zajistíme krční páteř proti pohybu.

- b) S podloženou hlavou a nataženými končetinami
  - Do této polohy ukládáme raněné s mozkolebečním poraněním, kteří jsou při vědomí, s poraněním v obličeji na přední části těla, pokud jim nehrozí rozvinutí šoku

Obrázek 5 – Poloha s podloženou hlavou [15]

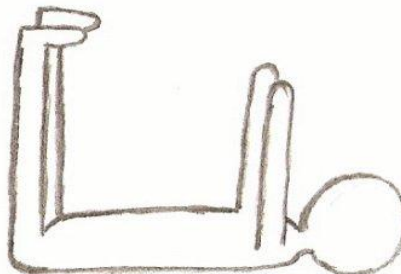
- c) Protišoková poloha
  - Tato poloha se provádí zvednutím horních končetin cca 30 cm od rovné podložky, na kterou raněného uložíme. Používá se u zraněných, kteří jsou v šoku nebo k prevenci jeho rozvinutí.

Obrázek 6 – Protišoková poloha [15]

d) Autotransfuzní poloha

- Dá se říct, že autotransfuzní poloha je jakýmsi zesílením protišokové polohy a je vhodná při hypovolemickém šoku². Tato poloha se provádí tak, že postiženého položíme na rovnou podložku a zvedneme mu dolní končetiny kolmo k tělu.

Obrázek 7 – Autotransfuzní poloha [15]

3.5.3 Fowlerova poloha

Je poloha v polosedě, kdy se raněný může zapřít horními končetinami o podložku, což mu umožní lépe dýchat. Do této polohy umístíme raněného, který má menší poranění obličeje či krku, při poranění hrudníku, kdy se mu obtížně dýchá, při poranění ramen, paží nebo krčních kostí, při podezření na infarkt myokardu nebo v případě astmatického záchvatu.

Obrázek 8 – Fowlerova poloha [15]

---

² Hypovolemický šok – šokový stav, kdy dochází k nedostatečnému oběhu krve obíhající v krevním řečišti

3.5.4 Poloha v leže na břicho

Poraněného pokládáme na rovnou podložku s vypodložením ramen a hrudníku. Používá se u zraněných při vědomí s rozsáhlými popáleninami na zádech a jiných zranění na zadní části těla. [9, 15, 17]

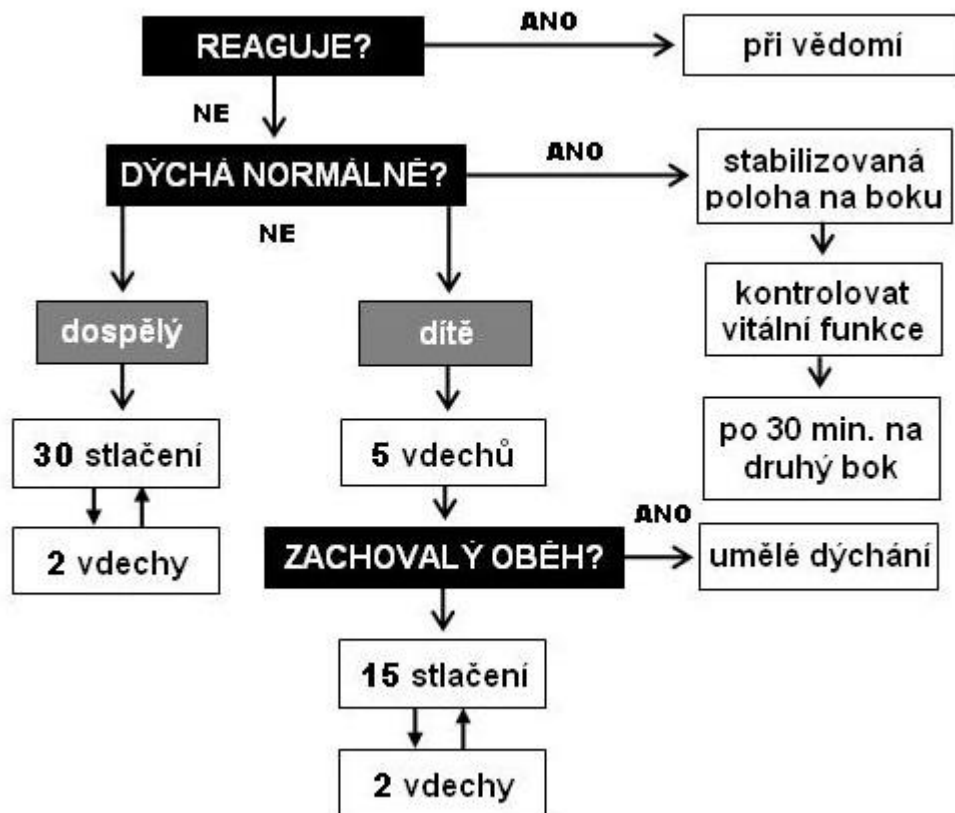
3.6 Kardiopulmonální resuscitace

Jedná se o život zachraňující úkon sloužící k obnově dodávky okysličené krve do tkání. Pokud je tato dodávka přerušena, dochází k zástavě dechu, selhání srdeční činnosti a osoba upadá do bezvědomí. Nejdůležitější roli v našem jednání hraje čas, proto resuscitaci musíme zahájit co nejdříve, protože již po 3-5 minutách dochází u postiženého k nenávratnému poškození mozkových buněk. Jestliže zahájíme resuscitaci, která se skládá z nepřímé masáže srdce a umělého dýchání z plic do plic, nesmíme ji přerušit do doby obnovení základních životních funkcí nebo do příjezdu ZZS. Návod pro to, jak by měla správná resuscitace vypadat je vydána Evropskou radou pro resuscitaci v jejich doporučeních guidelines³, jejíž poslední doporučené postupy byly publikovány v roce 2010. [11, 16]

---

³ Guidelines – doporučené postupy v poskytování první pomoci

3.6.1 Proces kardiopulmonální resuscitace

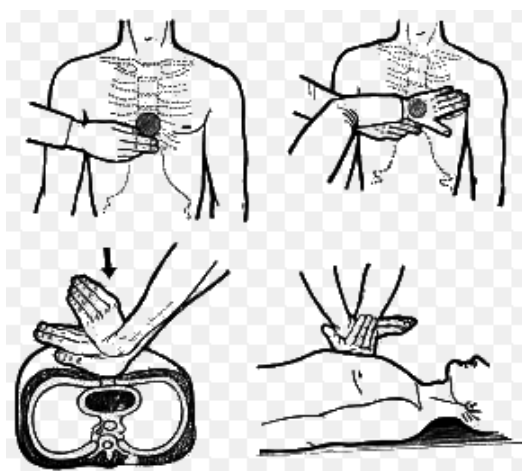
Obrázek 9 – Neodkladná resuscitace [18]

1. Oslovením zjistíme, zda je postižený při vědomí,
2. Je-li postižený při vědomí, vyzveme ho ke kašli. Pokud cizí těleso v hrdel je a první možnost pro jeho odstranění nepomohla, dospělého předkloníme a snažíme se pár úderů mezi lopatky těleso odstranit.
3. Pokud je postižený v bezvědomí, zakloníme mu hlavu a zkontrolujeme, jestli má zprůchodněné dýchací cesty. Přiložíme tvář nad ústa postiženého a sledujeme, zda se mu zvedá hrudník. Také vnímáme, jestli postižený vydechuje vzduch. Tento úkon provádíme nejdéle 10 sekund.
4. Nachází-li se v okolí další osoby, přivoláme je, aby zavolaly ZZS (155).
5. V této fázi přichází nepřímá srdeční masáž

Postup při provedení nepřímé masáže:

- 1) postižený leží na tvrdé podložce na zádech,
- 2) poklekneme k němu ze strany,
- 3) propneme ruce v loktech a položíme postiženému na střed hrudníku,
- 4) naše dlaně tlačí kolmo na hrudník v tempu 100-120 stlačení za 1 minutu,
- 5) hrudní koš stlačujeme do hloubky 5-6 cm
- 6) 30 kompresí hrudníku, poté následují 2 vdechy

Obrázek 10 – Masáž srdce [20]

6. v návaznosti na nepřímou masáž neprodleně provádíme umělé dýchání

Postup při provedení umělého dýchání:

- 1) uvolníme dýchací cesty záklonem hlavy,
  - 2) předsuneme dolní čelist a stlačíme nosní křídla,
  - 3) provedeme 2 vdechy z plic do plic, které by měly trvat alespoň 1 sekundu,
- [1, 10]

Obrázek 11 – Umělé dýchání [21]

4 CÍL A METODIKA

4.1 Cíl bakalářské práce

Má bakalářská práce je rozdělena na část teoretickou a část praktickou. Cílem teoretické části práce je získání informací o laické pomoci v ČR, jejím rozdělení, o základní metodice a zásadách při jejím poskytování. Praktická část se zabývá laickou první pomocí v městě Uherském Hradišti a hlavními složkami integrovaného záchranného systému (IZS). V rámci práce provedu průzkum úrovně znalostí příslušníků Hasičského záchranného sboru (HZS) a Policie České Republiky (PČR) v Uherském Hradišti, který poskytne čtenáři potřebné informace o jejich stavu.

4.2 Metodika užitá při zpracování bakalářské práce

Ve své bakalářské práci využívám tyto metody:

- 1) Sběr dat ke zpracování informací týkající se laické první pomoci, zásad poskytování první pomoci, právní úpravy a složek IZS.
- 2) Dotazníkové šetření je metoda sběru dat, při které získám potřebné informace prostřednictvím otázek neboli dotazníku. V dotazníku zjišťuji znalosti příslušníků HZS a PČR v Uherském Hradišti v oblasti poskytování první pomoci.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 MĚSTO UHERSKÉ HRADIŠTĚ

Město Uherské Hradiště leží ve Zlínském kraji a již odedávna je středem Slovácka. Město bylo založeno roku 1257 Přemyslem Otakarem II. podél řeky Moravy. Dnes žije ve všech městských částech (centrum, Jarošov, Mařatice, Rybárny, Sady, Vésky, Míkovice) 25 660 obyvatel. Tento region je proslulý osobitým folklórem, cimbálovou muzikou, zdobenými kroji a další řadou zachovalých tradic. Samotné jádro Uherského Hradiště bylo prohlášeno za městskou památkovou zónu. [22, 23]

Obrázek 12 – Uherské Hradiště [22]

6 INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM

Integrovaný záchranný systém (IZS) je účinný systém vazeb a pravidel spolupráce. Jedná se o organizovaný postup složek IZS při provádění záchranných a likvidačních prací a při přípravě na neočekávané mimořádné události.

IZS upravuje zákon č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému, ve znění pozdějších předpisů.

V 90. letech minulého století se setkáváme s významnými převratnými změnami a procesy v celé společnosti, ale také s problémy různého původu a charakteru. Se zvýšeným počtem živelních a antropogenních havárií a katastrof, vzrostl i počet každodenních negativních událostí, proto se začalo uvažovat o efektivním řešení k jejich eliminaci a likvidaci. Jednoduše se došlo k závěru, že je nutné zdokonalit systém spolupráce mezi jednotlivými složkami, které se podílely na záchranných a likvidačních pracích.

Celý proces byl završen roku 2000, kdy byl přijat balíček krizových zákonů. [24, 26]

6.1 Základní složky IZS:

- Hasičský záchranný sbor České Republiky,
- Poskytovatelé zdravotnické záchranné služby,
- Policie České Republiky,
- Jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany.

6.2 Ostatní složky IZS:

- Obecní policie,
- Havarijní, odborné, pohotovostní a jiné služby,
- Zařízení civilní ochrany,
- Vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil,
- Ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory,
- Orgány ochrany veřejného zdraví,
- Ostatní záchranné sbory
- Neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím. [25]

Konkrétně se ve své bakalářské práci zaměřuji na Hasičský záchranný sbor České Republiky a Policii České Republiky, neboť jsem provedla dotazníkové šetření o zkušenostech s první pomocí v těchto dvou institucích.

7 HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR

HZS upravuje zákon č. 238/2000 Sb. o Hasičském záchranném sboru a změně některých zákonů.

„Základním posláním Hasičského záchranného sboru České republiky je chránit životy, zdraví obyvatel a majetek před požáry a poskytovat účinnou pomoc při mimořádných událostech, ať již se jedná o živelní pohromy, průmyslové havárie či teroristické útoky.“ [27]

Hasičský záchranný sbor tvoří Generální ředitelství HZS ČR, které je součástí Ministerstva vnitra, v jehož čele je generální ředitel hasičského záchranného sboru a 14 hasičských záchranných sborů krajů. Ve vedení hasičského záchranného sboru kraje je ředitel hasičského záchranného sboru kraje.

Dále Střední odborná škola požární ochrany a Vyšší odborná škola požární ochrany ve Frýdku – Místku, Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč, Záchraný útvar v Hlučíně, Základna logistiky a opravárenský závod v Olomouci, Technický ústav požární ochrany v Praze a Hasičské muzeum ve Zbirohu. [25, 27]

7.1 Práva a povinnosti příslušníků HZS

7.1.1 Příslušník HZS je oprávněn:

- Vyzvat každého, aby si držel odstup od místa zásahu. Ten kdo se výzvě nepodřídí je povinen prokázat svoji totožnost.
- Využívat výbušniny a výbušné předměty v souvislosti se zajištěním ochrany osob a majetku.
- Ve výkonu služby provádět potřebná zjištění (vstup do objektu nebo na nemovitost), služební úkony a nahlížet do náležité dokumentace.
- Při vykonání zásahu otevřít byt či jakýkoliv jiný uzavřený prostor a vstoupit do něj a zajistit přítomnost nezúčastněné osoby, nesnese-li tento úkon odkladu. Po provedení takového zásahu je příslušník povinen ihned vyrozumět orgán Policie České republiky.

7.1.2 Příslušník je povinen:

- Provést zásah i mimo službu, popř. učinit opatření nezbytná k provedení zásahu.
- Dbát při zásahu na to, aby nevznikla osobám neopodstatněná újma a aby do jejich práv a svobod nebylo zasaženo víc, než je nutné k provedení zásahu nebo úkonu.
- Dbát na to, aby na majetku, který je předmětem zásahu, nevznikla škoda poškozením či odcizením a to do doby, než si ho převezme vlastník nebo Policie České republiky.

7.1.3 Příslušník není povinen provést zásah, jestliže:

- Má sníženou schopnost jednání v důsledku užití léků nebo jiných látek.
- Není dostatečně odborně vyškolen ani vycvičen k provedení zásahu, nebo vybaven odpovídajícími technickými prostředky, a však povaha zásahu vyžaduje takové odborné znalosti nebo vybavení. [27]

7.2 HZS a první pomoc

Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR k činnosti jednotek požární ochrany při poskytování první pomoci na místě zásahu ze dne 19. února 2013, nalezneme ve Sbírce interních aktů řízení generálního ředitele HZS ČR.

7.2.1 Poskytování první pomoci jednotkou požární ochrany

Jednotka PO poskytuje první pomoc při zásahu na základě rozhodnutí velitele zásahu, který také rozhoduje o rozsahu a prioritách poskytnutí první pomoci dílčím osobám, jež utrpěly újmu, na místě zásahu. Po příjezdu ZZS se jednotka PO při poskytování první pomoci řídí pokyny posádky ZZS a jejího vedoucího lékaře.

7.2.2 Zdravotnická příprava hasičů

Odborná příprava hasičů se dělí na dvě části, a to základní a pravidelnou odbornou přípravu, kterou musí absolvovat hasič-zdravotník nebo hlavní instruktor. Základní odbornou

přípravu absolvují všichni hasiči při nástupu do výkonu povolání. Obsah a rozsah základní odborné přípravy hasičů vydává generální ředitelství HZS ČR, kdežto obsah a rozsah pravidelné odborné přípravy je dáno osnovou, která je součástí pokynu stanovující zaměření pravidelné odborné přípravy jednotek PO.

7.2.3 Pracovní skupina „První pomoc“

Pracovní skupina „První pomoc“ je poradním orgánem generálního ředitele HZS ČR v rámci poskytování první pomoci jednotkou PO. Pracovní skupinu „První pomoc“ jmenuje generální ředitel HZS ČR na návrh náměstka generálního ředitele HZS pro IZS a operační řízení. Do pracovní skupiny „První pomoc“ jsou vybíráni členové z řad příslušníků HZS ČR, především tedy hlavní instruktoři HZS krajů, Záchraného útvaru HZS ČR, Školního a výcvikového zařízení HZS ČR a Střední odborné školy požární ochrany a Vyšší odborné školy požární ochrany ve Frýdku-Místku a příslušníků generálního ředitelství.

7.2.3.1 Úkoly pracovní skupiny „První pomoc“

- Vyhledat nedostatky v rámci poskytování první pomoci jednotkami PO, zjistit jejich zdroje a příčiny.
- Zpracovat materiály potřebné pro provádění odborné přípravy hasičů, hasičů zdravotníků a hlavních instruktorů.
- Zvyšovat odbornou úroveň členů pracovní skupiny, hasičů-zdravotníků a hlavních instruktorů pomocí programu instrukčně metodických zaměstnání.
- Zdokonalovat náplň a zaměření odborné přípravy jednotek PO k poskytování první pomoci.
- Rozebírat vybrané zásahy, při kterých bylo nutno poskytnout první pomoc.
- Zúčastňovat se odborných příprav hasičů-zdravotníku a hlavních instruktorů.
- Vybírat a testovat nové prostředky PO pro poskytnutí první pomoci.
- Spolupracovat s odborníky ostatních složek IZS.
- Plnit další úkoly spjaté s problematikou poskytování první pomoci, je-li to nutné.

[28]

7.3 HZS Zlínského kraje

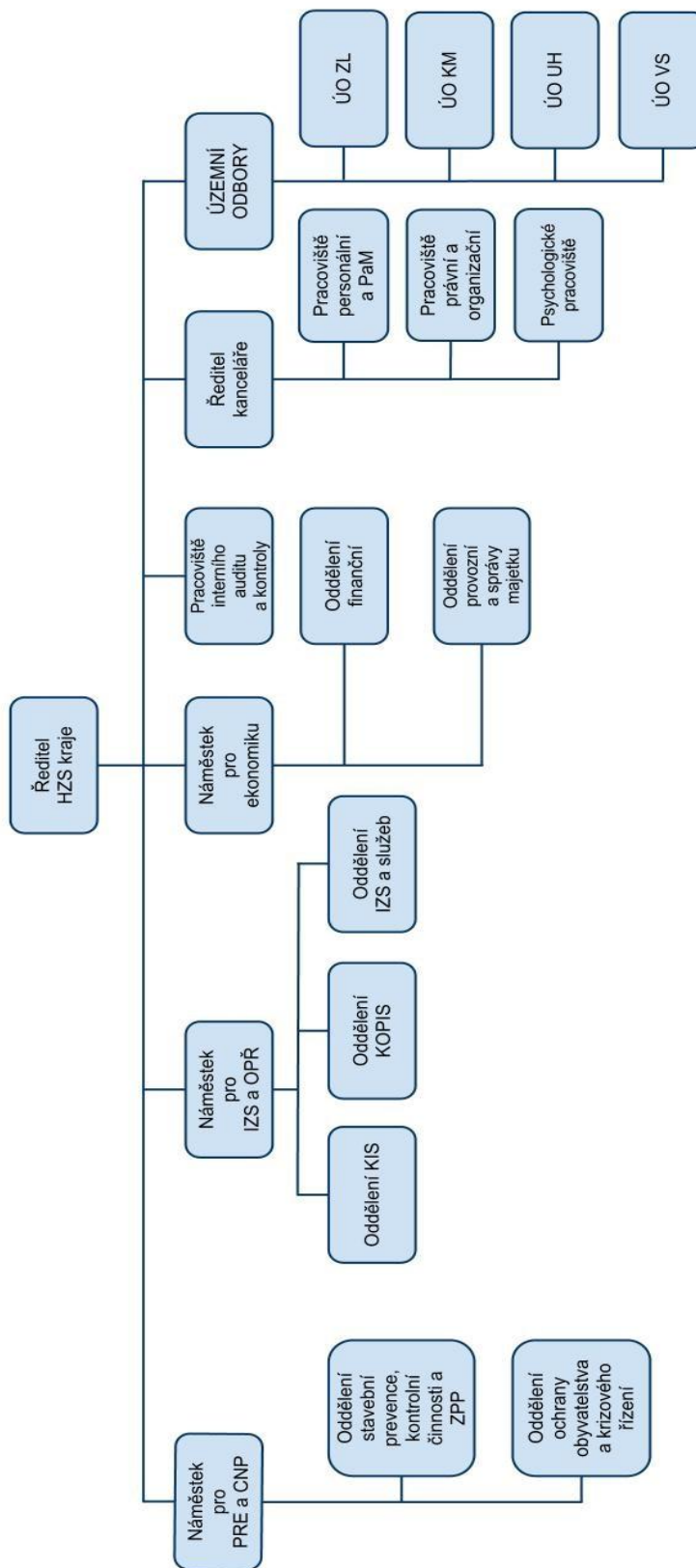
Ve Zlínském kraji se nachází čtyři územní odbory HZS, a to územní odbor (ÚO) Zlín, jehož ředitelem je Ing. Štefan Hrtús, ÚO Uherské Hradiště, kde je ředitelem Ing. Jaroslav Olbert, ředitelem ÚO Kroměříž je Ing. František Javůrek a ředitelem ÚO Vsetín je Ing. Zdeněk Hub. Ředitelem HZS Zlínského kraje je plk. Ing. Vít Rušar. Krajské ředitelství se nachází ve Zlíně na ulici Přílucká 213. [25]

Obrázek 13 – Krajské ředitelství HZS Zlín [25]

7.3.1 Struktura HZS Zlínského kraje

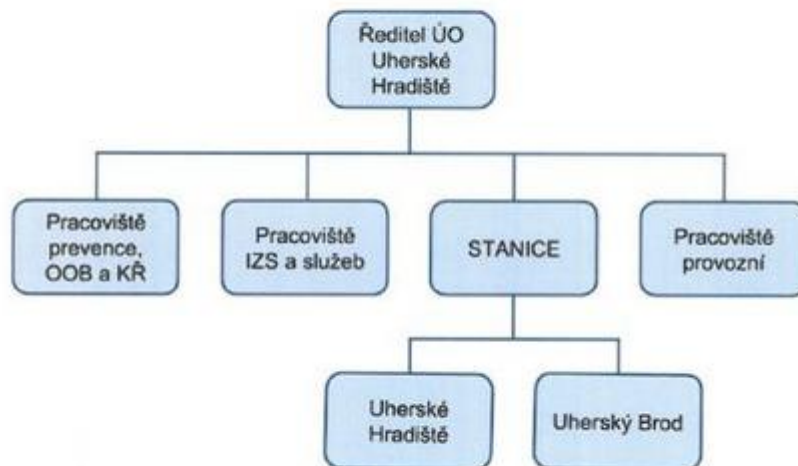
Schéma organizační struktury – krajské ředitelství

Obrázek 14 – Okresní ředitelství HZS Zlínského kraje [25]

Na vrcholu struktury krajského ředitelství se nachází ředitel HZS kraje, pod jehož velení spadá náměstek pro prevenci a CNP, kterým je plk. Ing. Zdeněk Otrusina pro ZLK, dále je to náměstek pro IZS a operační řízení plk. Ing. Pavel Hráček, náměstek pro ekonomiku plk. Mgr. et Mgr. Petr Bobčík, ředitel kanceláře ředitele plk. Ing. Jiří Volák, pracoviště interního auditu a kontroly a územní odbory. Do ÚO Zlín spadá sídlo krajského ředitelství ve Zlíně, požární stanice Otrokovice a požární stanice Luhačovice. Do ÚO Vsetín se řadí sídlo územního odboru Valašské Meziříčí a požární stanice Vsetín. Do ÚO Kroměříž spadá sídlo územního odboru Kroměříž a požární stanice Holešov. Do ÚO Uherské Hradiště se řadí sídlo územního odboru Uherské Hradiště a požární stanice Uherský Brod. [25]

Schéma organizační struktury – ÚO Uherské Hradiště

Obrázek 15 - Organizační struktura ÚO Uherské Hradiště [25]

Na stanici v UH slouží ve třech směnách v rámci 24 hodin 36 hasičů. Je tedy zajištěn nepřetržitý provoz vyžadující výkon 24 hodin denně 7 dní v týdnu. V rámci jedné směny je 16 hodin výkonu služby a 8 hodin nařízené pohotovosti v místě výkonu služby, přičemž do pohotovostní služby spadají přestávky na jídlo a odpočinek. Na stanici v Uherském Brodě, která spadá taktéž pod ÚO Uherské Hradiště, nalezneme 24 hasičů. [25]

Obrázek 16 – Požární stanice Uherské Hradiště [zdroj vlastní]

7.3.2 Vzdělání hasičů-zdravotníků Zlínského kraje

HZS Zlínského kraje si obohacoval znalosti v oblasti první pomoci a přednemocniční péče v kurzu Dopravy raněných nemocných a rodiček (DRNR), který probíhal do roku 2012 na školním a výcvikovém zařízení v Brně. Od roku 2012 byl tento kurz nahrazen kurzem Neodkladné zdravotnické péče (NZP), jehož kapacita byla značně nedostatečná.

V lednu 2010 byl na žádost HZS Zlínského kraje zorganizován jednorázový kurz DRNR rozšířený dle požadavků HZS, kterého se zúčastnilo 23 příslušníků HZS.

V návaznosti na kurz byla uzavřena dne 13. 8. 2009 dohoda se ZZS Zlínského kraje, která umožňuje příslušníkům HZS Zlínského kraje absolvovat stáže na výjezdových stanovištích ZZS a tím rozvíjet dovednosti, které získali v kurzu. [29]

8 POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY

Policie České republiky je jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor zřízený zákonem České národní rady, který slouží veřejnosti a jeho úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku, chránit veřejný pořádek a předcházet trestné činnosti, neboli „pomáhat a chránit“. Rovněž plní také úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony, předpisy Evropských společenství a mezinárodními smlouvami, které jsou zakotveny v právním řádu České republiky.

Policii ČR tvoří policejní prezidium, útvary s celostátní působností, krajská ředitelství policie a útvary zřízené v rámci krajských ředitelství. Zákon zřizuje 14 krajských ředitelství, jejichž územní obvody se shodují s územními obvody 14 krajů ČR. [24, 30]

8.1 Práva a povinnosti policisty

Práva a povinnosti policisty upravuje zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky.

8.1.1 Policista je oprávněn:

- Omezit možnost pohybu osoby, která napadá policistu nebo jinou osobu, ohrožuje svůj vlastní život, poškozuje majetek nebo se pokouší o útěk.
- Provést zajištění osoby.
- Zajistit cizince.
- Umístit osobu do policejní cely.
- Vyzvat osobu k vydání věci. Dále je oprávněn zajistit, odstranit či zničit věc.
- Vyzvat osobu k odevzdání zbraně a provést osobní prohlídku.
- Použít technické prostředky k zabránění odjezdu vozidla.
- Používat a přepravovat výbušniny a výbušné předměty.
- Vstoupit do obydlí, jiného prostoru nebo na pozemek bez souhlasu uživatele.
- Zastavit vozidlo a provést prohlídku.
- Vykázat osobu z bytu či domu.
- Zajistit bezpečnost chráněných objektů a prostorů.
- Zajistit bezpečnost určených osob.
- Použít donucovací prostředky a zbraně.
- A další. [31]

K tomu je policista oprávněn ve výkonu služby.

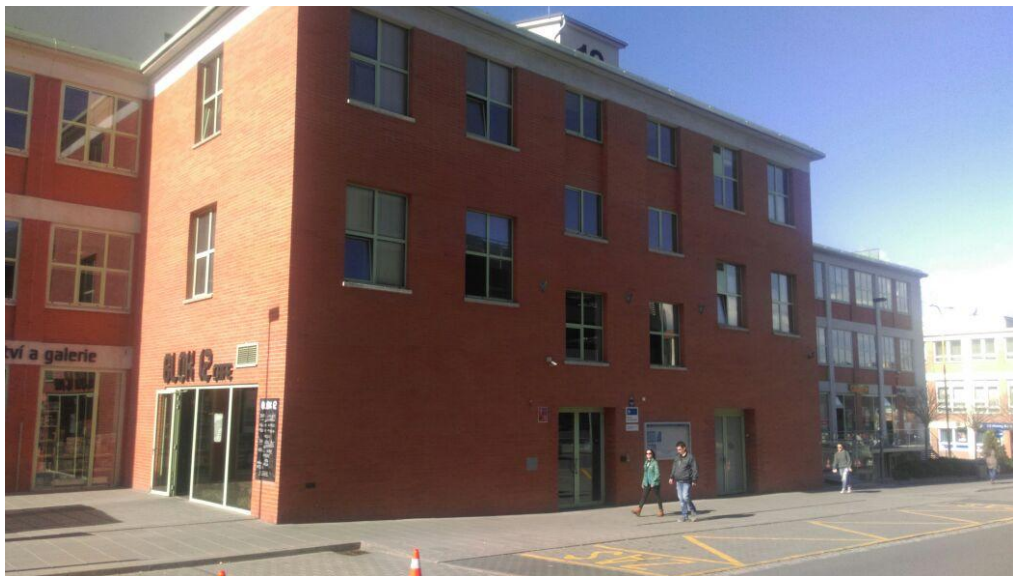
8.1.2 Policista je povinen:

- Dodržovat pravidla zdvořilosti, vážnosti, důstojnosti a dbát cti.
- V rámci své pracovní doby provést úkon ve své pravomoci nebo přijmout jiná opatření. I mimo pracovní dobu je policista povinen zasáhnout, je-li ohrožen život, zdraví či svoboda osob nebo majetku.
- Při zákroku použít slov „Jménem zákona!“ a odpovídající výzvu.
- Prokázat svoji příslušnost k policii služebním stejnokrojem, služebním průkazem nebo odznakem policie, kde musí být viditelné identifikační číslo.
- Dbát přiměřeného postupu, aby osobám v důsledku jejich postupu nevznikla bezúhonná újma.
- Před provedením úkonu poučit osobu o právních důsledcích provedení úkonu a také ji poučit o jejích právech a povinnostech.
- Poskytnout zraněné osobě první pomoc po použití donucovacích prostředků nebo zbraně, došlo-li ke zranění osoby.
- A další. [31]

8.2 PČR Zlínského kraje

Ve Zlínském kraji se nachází čtyři územní odbory PČR, a to ÚO Zlín, ÚO Uherské Hradiště, ÚO Kroměříž a ÚO Vsetín. Krajské ředitelství policie (KŘP) Zlínského kraje se nachází ve Zlíně na ulici J. A. Bati 5637. Ředitelem KŘP Zlínského kraje je plk. JUDr. Jaromír Tkadleček, náměstkem pro vnější službu je plk. Mgr. Bohdan Varyš, náměstkem pro službu kriminální policie a vyšetřování je plk. Ing. Mgr. Jindřich Kučera, ekonomickým ředitelem je Mgr. et Mgr. Martin Staněk, ředitelem kanceláře ředitele je plk. Mgr. Pavel Navadba a oddělení tisku a prevence má na starost mjr. PhDr. Pavel Benedikt Stránský. [30]

Obrázek 17 - Krajské ředitelství policie Zlínského kraje [zdroj vlastní]

8.2.1 Struktura PČR Zlínského kraje

Územní odbor Zlín se nachází na Náměstí T. G. Masaryka 3218, Zlín.

Obrázek 18 – Územní odbor Zlín [30]

Do ÚO Zlín spadají tyto obvodní oddělení: Fryšták, Luhačovice, Napajedla, Otrokovice, Slavičín, Valašské Klobouky, Vizovice, Zlín a dopravní inspektorát Zlín.

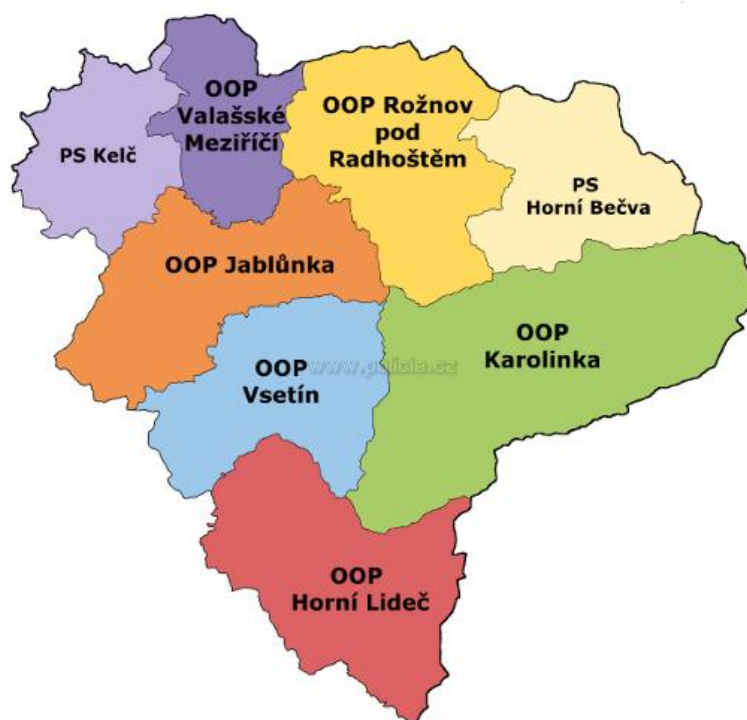
Obrázek 19 – Obvodní oddělení Zlín [30]

Územní odbor Vsetín se nachází na ulici Hlásenka 1516, Vsetín.

Obrázek 20 – Územní odbor Vsetín [30]

ÚO Vsetín má obvodní oddělení Valašské Meziříčí, policejní stanici Kelč, obvodní oddělení Rožnov pod Radhoštěm, policejní stanice Horní Bečva, obvodní oddělení Horní Lideč, obvodní oddělení Jablůnka, obvodní oddělení Karolínka, obvodní oddělení Vsetín a dopravní inspektorát Vsetín.

Obrázek 21 – Obvodní oddělení Vsetín [30]

Územní odbor Uherské Hradiště sídlí na Velehradské třídě 1217, Uherské Hradiště.

Obrázek 22 – Územní odbor Uherské Hradiště [zdroj vlastní]

Do ÚO Uherské Hradiště patří obvodní oddělení Bojkovice, policejní stanice Strání, Obvodní oddělení Buchlovice, obvodní oddělení Uherské Hradiště, Obvodní oddělení Uherský Brod, obvodní oddělení Uh. Ostroh a dopravní inspektorát Uh. Hradiště.

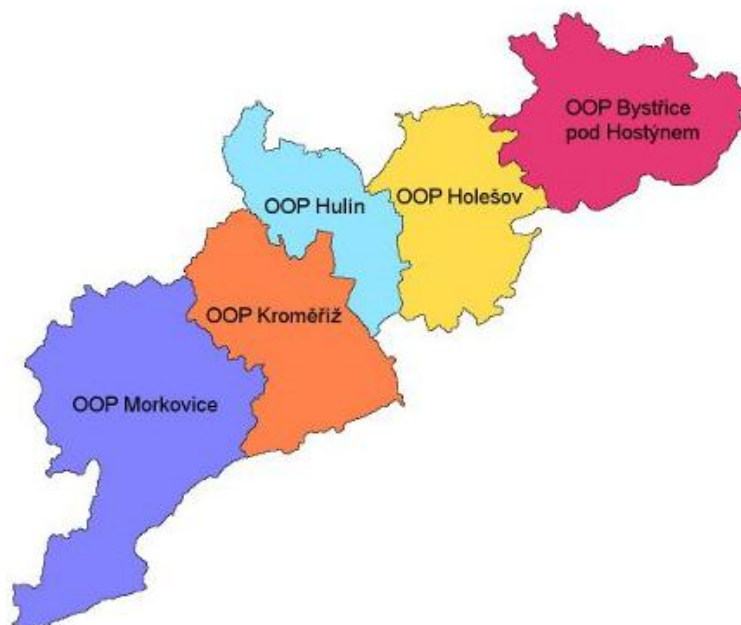
Obrázek 23 – Obvodní oddělení Uherské hradiště [30]

Územní odbor Kroměříž se nachází na ulici Březinova 2819, Kroměříž.

Obrázek 24 – Územní odbor Kroměříž [30]

Do ÚO Kroměříž spadají tato obvodní oddělení: Bystřice pod Hostýnem, Holešov, Hulín, Kroměříž, Morkovice a dopravní inspektorát Kroměříž.

Obrázek 25 – Obvodní oddělení Kroměříž [30]

8.2.2 Policisté Zlínského kraje a první pomoc

Ve Zlínském kraji probíhá každoročně školení řidičů pro policisty, jehož součástí je školení bezpečnosti práce a školení poskytování první pomoci.

9 PRŮZKUM

V rámci praktické části mé práce jsem provedla průzkum první pomoci u příslušníků HZS a PČR v Uherském Hradišti. Informace pro svůj průzkum jsem získala prostřednictvím dotazníkového šetření, které se skládá ze 17 otázek. Při tvorbě dotazníku jsem se zaměřovala na základní znalosti a informovanosti týkající se laické první pomoci, kterou by všichni příslušníci HZS a PČR měli mít. Dotazník byl anonymní a celkově jsem jich distribuovala 70. Vzhledem k vytíženosti hasičů a policistů jsem zvolila 15 otázek uzavřeného typu, kdy dotázaní vybírali svou odpověď z 2 až 4 alternativ a 2 otázky otevřeného typu.

V úvodní části dotazníku jsem představila sama sebe a mou práci, a také jsem se zaměřila na informování dotazovaných o složení dotazníku. V první části dotazníku jsem zjišťovala identifikační údaje jako je pohlaví, věk, dosažené vzdělání a délka praxe příslušníků HZS a PČR. Následující část otázek je zaměřena na zjištění, zda poskytovali hasiči a policisté první pomoc v rámci povolání nebo mimo povolání, jestli jsou školeni v oblasti první pomoci, jestli považují své vědomosti za dostatečné a jestli prohlubují informace v oblasti první pomoci i ve volném čase. Poslední část dotazníkového šetření je zaměřena na teoretické znalosti příslušníků HZS a PČR v poskytování první pomoci a zjištění v jakých situacích, a u jakých poranění byli povinni první pomoc poskytnout.

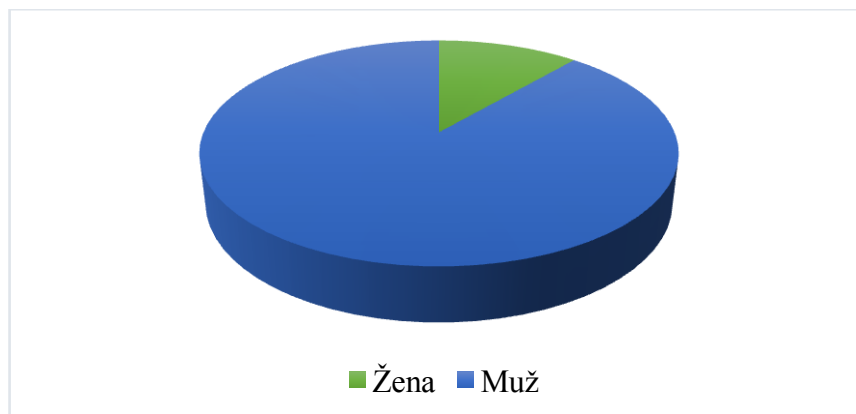
Dotazníkové šetření jsem provedla v městě Uherském Hradišti. Dotazník vyplnilo 44 příslušníků Hasičského záchranného sboru a Policie ČR bez rozdílu hodnosti a věku v následném poměru. Příslušníci HZS Uherské Hradiště vyplnili 24 dotazníků z 35 a příslušníci PČR v Uherském Hradišti vyplnili 20 dotazníků z 35.

Výsledky dotazníkového šetření jsem zpracovala pomocí softwaru Microsoft Office Word 2013 a Microsoft Office Excel 2013 a také ručním zpracováním dat. Data získaná z každé položky jsem vyobrazila do grafů výsečového tvaru a tabulek. Grafy znázorňují relativní četnost (v %) jednotlivých odpovědí všech respondentů doplněnou komentářem. Tabulky vyobrazují absolutní četnost odpovědí příslušníků HZS a PČR. Správné odpovědi jsou vyznačeny tučným písmem.

9.1 Výsledky průzkumu

1. Pohlaví respondentů

- a) Žena
- b) Muž

Graf 1 - Pohlaví

Otázka č. 1 zjišťuje pohlaví respondentů. Z celkového počtu 44 dotázaných je 5 respondentů (11,5 %) ženského pohlaví a 39 respondentů (88,5 %) jsou muži.

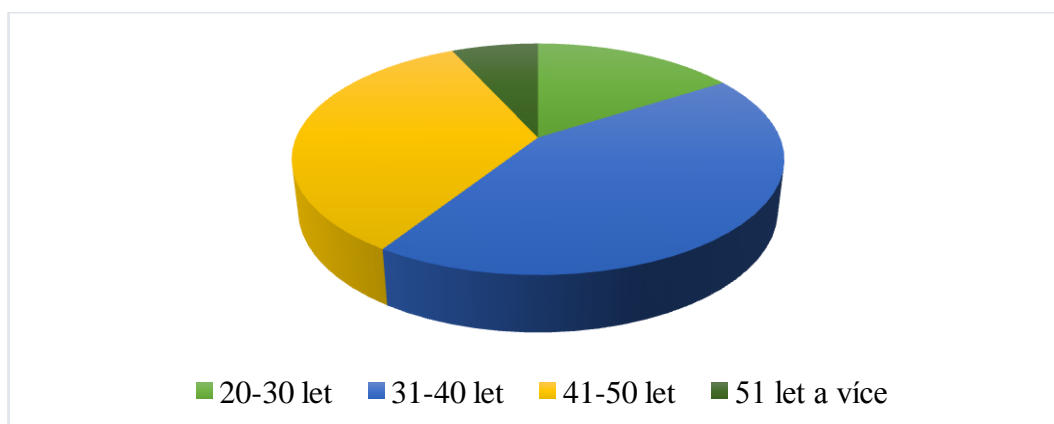
Tabulka 1 – Pohlaví respondentů

	HZS		PČR	
	Žena	1	4,2 %	4
Muž	23	96,8 %	16	80 %
Celkem	24	100 %	20	100 %

2. Věk respondentů

- a) 20-30 let
- b) 31-40 let
- c) 41-50 let
- d) 51 let a více

Graf 2 - Věk

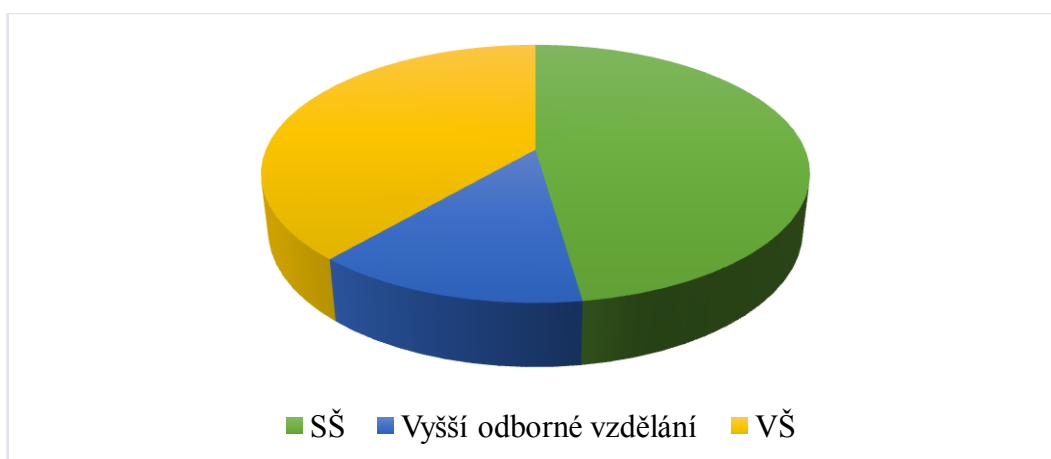
Skupiny respondentů byly rozděleny do 4 věkových skupin. Z celkového počtu 46 dotazovaných bylo 7 respondentů (15,9 %) ve věku 20-30 let, 19 respondentů (43,2 %) ve věku 31-40 let, 15 respondentů (34 %) ve věku 41-50 let a 3 respondenti (6,9 %) ve věku 51 a více let.

Tabulka 2 – Věk respondentů

	HZS		PČR	
	20-30 let	3	12,5 %	4
31-40 let	8	33,3 %	11	55 %
41-50 let	11	45,8 %	4	20 %
51 let a více	2	8,4 %	1	5 %
Celkem	24	100 %	20	100 %

3. Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů

- a) Středoškolské vzdělání
- b) Vyšší odborné vzdělání
- c) Vysokoškolské vzdělání

Graf 3 - Vzdělání

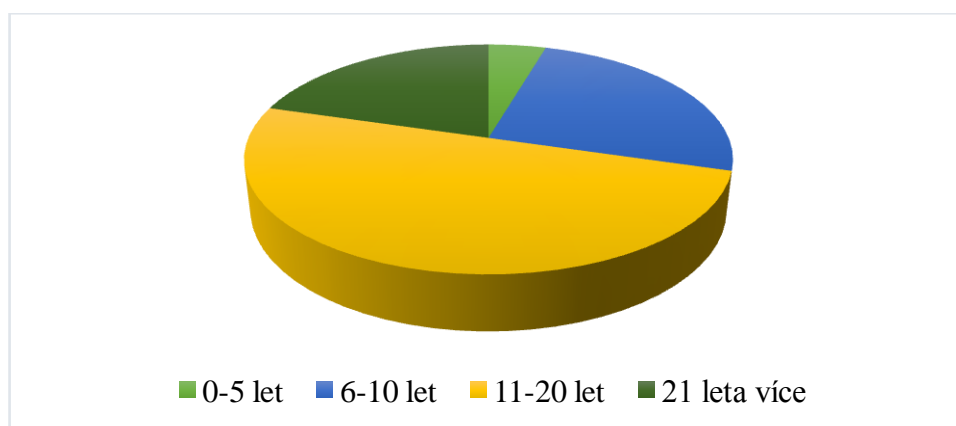
Respondenti byli rozděleni do tří skupin podle vzdělání. Z celkového počtu 44 dotázaných má 21 respondentů (47,7 %) má středoškolské vzdělání, 6 respondentů (13,7 %) má vyšší odborné vzdělání a 17 respondent (38,6 %) vysokoškolské vzdělání.

Tabulka 3 – Vzdělání respondentů

	HZS		PČR	
	Středoškolské vzdělání	13	54,2 %	8
Vyšší odborné vzdělání	5	20,8 %	1	5 %
Vysokoškolské vzdělání	6	25 %	11	55 %
Celkem	24	100 %	20	100 %

4. Délka praxe respondentů

- a) 0-5 let
- b) 6-10 let
- c) 11-20 let
- d) 20 let a více

Graf 4 – Délka praxe

Příslušníci HZS ČR a PČR byli rozděleni do čtyř skupin dle délky praxe. Z celkového počtu dotázaných měli 2 respondenti (4,5 %) méně než 5 let praxe, 11 respondentů (25 %) 6-10 let praxe, 22 respondentů (50 %) 11-20 let praxe, 9 respondentů (20,5 %) 21 a více let praxe.

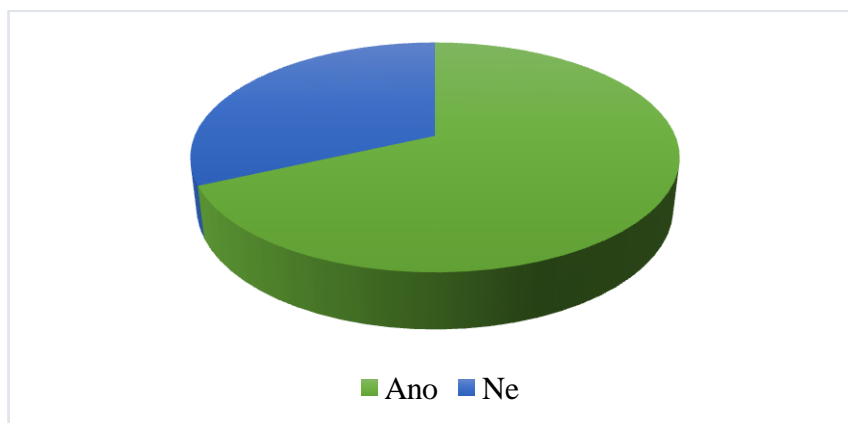
Tabulka 4 – Délka praxe

	HZS		PČR	
	0-5 let	2	8,3 %	0
6-10 let	6	25 %	5	25 %
11-20 let	9	37,5 %	13	65 %
20 let a více	7	29,2 %	2	10 %
Celkem	24	100 %	20	100 %

5. Poskytovali jste někdy první pomoc v rámci výkonu služby?

a) Ano

b) Ne

Graf 5 – Poskytování PP ve výkonu služby

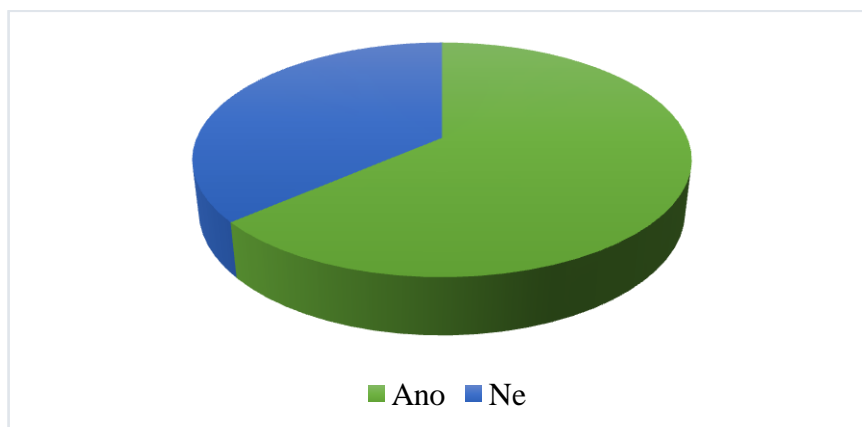
Graf a tabulka znázorňují, zda respondenti poskytovali PP v rámci výkonu služby. Z celkového počtu 44 dotázaných odpovědělo 30 respondentů (68,1 %) a) ano a 14 respondentů (31,9 %) odpovědělo b) ne.

Tabulka 5 – Poskytování PP ve výkonu služby

	HZS		PČR	
Ano	20	83,3 %	10	50 %
Ne	4	16,7 %	10	50 %
Celkem	24	100 %	20	100 %

6. Poskytovali jste někdy první pomoc mimo výkon služby?

- a) Ano
- b) Ne

Graf 6 – Poskytování PP mimo výkon služby

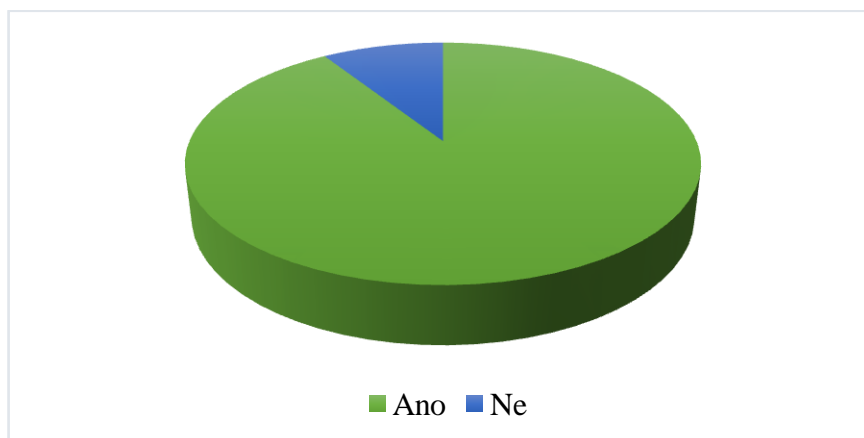
Odpovědi respondentů znázorňují, zda poskytovali PP mimo výkon služby. Z celkového počtu 44 dotázaných odpovědělo 28 respondentů (63,6 %) a) ano a 16 respondentů (36,4 %) odpovědělo b) ne.

Tabulka 6 – Poskytování PP mimo výkon služby

	HZS		PČR	
Ano	18	75 %	10	50 %
Ne	6	25 %	10	50 %
Celkem	24	100 %	20	100 %

7. Probíhá na pracovišti povinné školení v oblasti první pomoci?

- a) Ano
- b) Ne

Graf 7 – Školení PP

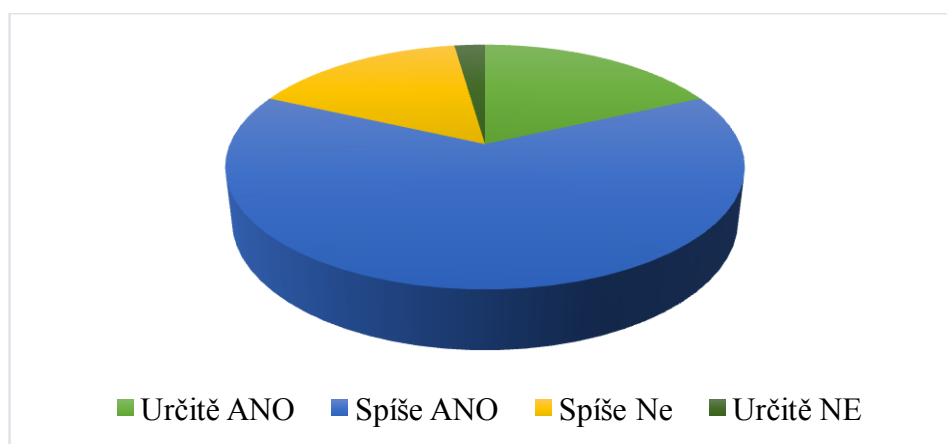
Odpovědi respondentů znázorňují, zda probíhá na pracovišti školení v oblasti PP. Z celkového počtu 44 dotázaných: 40 respondentů (90,8 %) odpovědělo a) ano a 4 respondenti (9,2 %) odpověděli b) ne.

Tabulka 7 – Školení PP

	HZS		PČR	
Ano	21	87,5 %	19	95 %
Ne	3	12,5 %	1	5 %
Celkem	24	100 %	20	100 %

8. Považujete úroveň znalostí v oblasti první pomoci za dostatečnou?

- a) Určitě ANO
- b) Spíše ANO
- c) Spíše NE
- d) Určitě NE

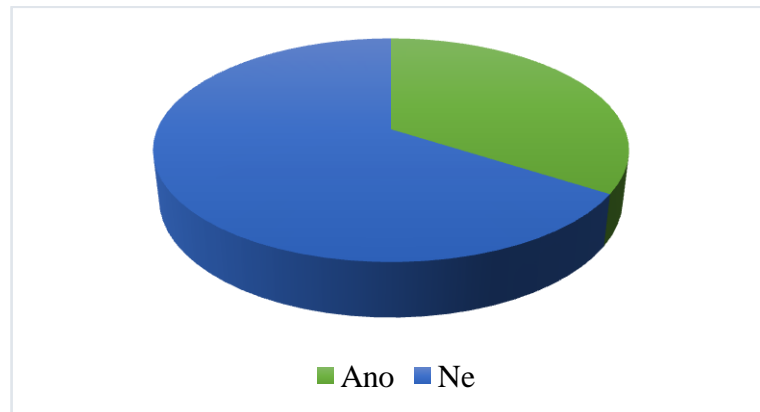
Graf 8 – Znalost PP

Odpovědi respondentů znázorňují, jaké mají znalosti v poskytnutí první pomoci. Z celkového počtu 44 dotázaných odpovědělo 8 respondentů (18,2 %) odpovědělo a) určitě ano, 28 respondentů (63,6 %) odpovědělo b) spíše ano, 7 respondentů (15,9 %) odpovědělo c) spíše ne a 1 respondent (2,3 %) odpověděl d) určitě ne.

Tabulka 8 – Znalost PP

	HZS		PČR	
	Určitě ANO	5	20,8 %	3
Spíše ANO	16	66,7 %	12	60 %
Spíše NE	3	12,5 %	4	20 %
Určitě NE	0	0 %	1	5 %
Celkem	24	100 %	20	100 %

9. Rozšiřuje si ve volném čase informace v oblasti první pomoci?
- a) Ano
- b) Ne

Graf 9 – Informace o PP

Odpovědi respondentů znázorňují, jestli své znalosti v poskytnutí první pomoci rozšiřují ve volném čase. Z celkového počtu 44 dotázaných odpovědělo 15 respondentů (34,2 %) odpovědělo a) ano a 29 respondentů (65,8 %) odpovědělo b) ne.

Tabulka 9 – Informace o PP

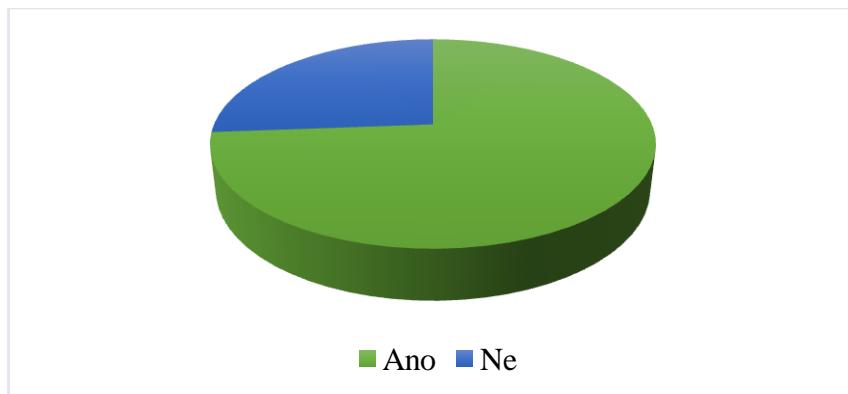
	HZS		PČR	
	Ano	9	37,5 %	6
Ne	15	62,5 %	14	70 %
Celkem	24	100 %	20	100 %

10. Je poskytnutí první pomoci povinné pro všechny občany, pokud tím neohrozí svůj život?

a) **Ano**

b) **Ne**

Graf 10 – Povinnost poskytování PP

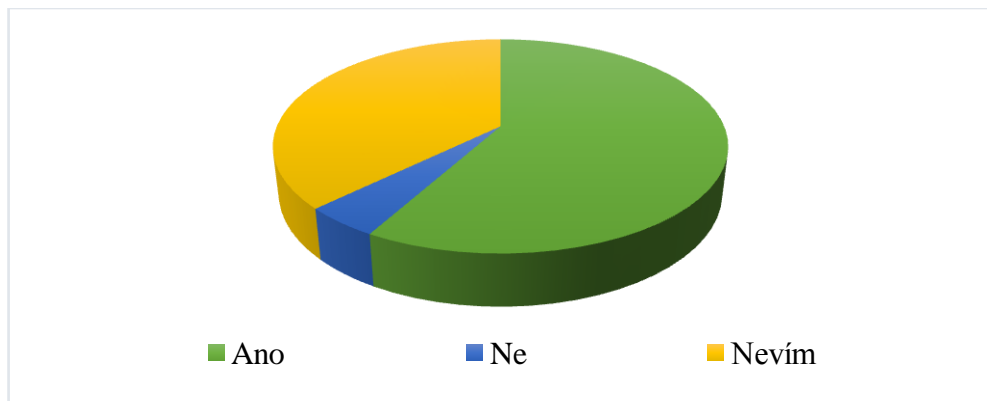
Odpovědi respondentů znázorňují, zda je poskytnutí PP povinné pro všechny občany. Z celkového počtu 42 dotázaných odpovědělo 31 respondentů (73,8 %) a) ano a 11 respondentů (26,2 %) odpovědělo b) ne.

Tabulka 10 – Povinnost poskytování PP

	HZS		PČR	
Ano	13	59,1 %	18	90 %
Ne	9	40,9 %	2	10 %
Celkem	22	100 %	20	100 %

11. Jste přesvědčeni o tom, že umíte správně provést kardiopulmonální resuscitaci?

- a) Ano
- b) Ne
- c) Nevím

Graf 11 – Provedení KPR

Odpovědi respondentů znázorňují, zda umí poskytnout KPR. Z celkového počtu 43 dotázaných: 25 respondentů (58,1 %) odpovědělo a) ano, 2 respondenti (2,7 %) odpověděli b) ne a 16 respondentů (37,2 %) odpovědělo c) nevím.

Tabulka 11 – Provedení KPR

	HZS		PČR	
Ano	20	83,3 %	5	26,3 %
Ne	0	0 %	2	10,5 %
Nevím	4	16,7 %	12	63,2 %
Celkem	24	100 %	19	100 %

12. V jaké situaci jste byli povinni poskytnout první pomoc?

Tabulka 12 – Poskytování PP

	HZS		PČR	
Dopravní nehoda	6	31,6 %	4	57,1 %
Požár	13	68,4 %	0	0 %
Kolaps	0	0 %	1	14,3 %
Pád na kole	0	0 %	1	14,3 %
Tonoucí	0	0 %	1	14,3 %
Celkem	19	100 %	7	100 %

Odpovědi respondentů znázorňují, kdy byli povinni poskytnout PP. Z celkového počtu 26 dotázaných: 6 příslušníků HZS (31,6 %) a 4 příslušníci PČR (57,1 %) poskytovalo PP při dopravní nehodě, 13 příslušníků HZS (68,4 %) poskytovalo PP u požáru, 1 příslušník PČR (14,3 %) poskytl PP kolabující osobě, 1 příslušník PČR (14,3 %) poskytl PP osobě, která spadla na kole a 1 příslušník PČR (14,3 %) poskytl PP tonoucímu.

13. U konkrétně jakých poranění jste poskytovali první pomoc?

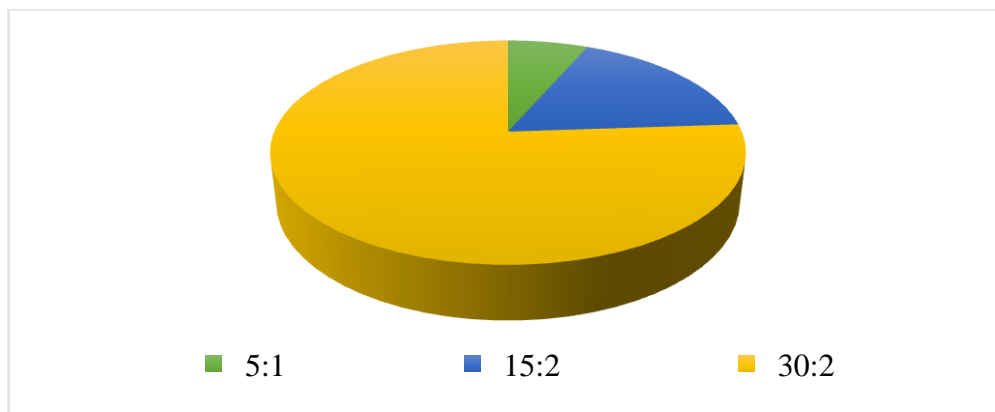
Tabulka 13 - Zranění

	HZS		PČR	
Řezná poranění	4	16,7%	4	28,6%
Zlomenina	4	16,7%	3	21,4%
Zástava dechu	2	8,3%	2	14,3%
Srdeční zástava	2	8,3%	0	0%
Bodná poranění	0	0%	1	7,1%
Žilní nebo tepenné krvácení	2	8,3%	1	7,1%
Popáleniny	9	37,5%	1	7,1%
Amputace končetiny	0	0%	1	7,1%
Epileptický záchvat	1	4,2%	1	7,1%
Celkem	24	100%	14	100%

Odpovědi respondentů znázorňují, u jakých zranění poskytovali PP. Z celkového počtu 38 dotázaných: 4 příslušníci HZS (16,7 %) a 4 příslušníci PČR (28,6 %) poskytovalo PP při řezném poranění, 4 příslušníci HZS (16,7 %) a 3 příslušníci PČR (21,4 %) ošetřovali zlomeninu, 2 příslušníci HZS (8,3 %) a 2 příslušníci PČR (14,3 %) poskytovali PP při zástavě dechu, 1 příslušník PČR (7,1 %) poskytl PP osobě s bodným poraněním, 2 příslušníci HZS (8,3 %) a 1 příslušník PČR (7,1 %) poskytli PP osobě, která krvácela, 9 příslušníků HZS (37,5 %) a 1 příslušník PČR (7,1 %) ošetřovali popáleniny, 1 příslušník PČR (7,1 %) poskytoval PP při amputaci končetiny, 1 příslušník HZS (4,2 %) a 1 příslušník PČR (7,1 %) poskytli PP osobě, která měla epileptický záchvat.

14. Jaký je poměr stlačení hrudníku a počet vdechů při kardiopulmonální resuscitaci u dospělého člověka?

- a) 5:1
- b) 15:2
- c) **30:2**

Graf 12 – KPR u dospělých

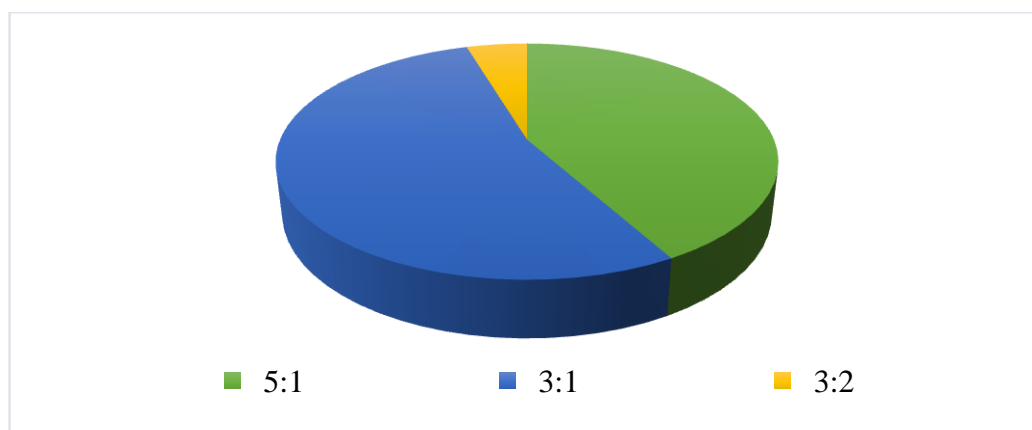
Odpovědi respondentů znázorňují, jaký je poměr stlačení hrudníku a počet vdechů při KPR. Z celkového počtu 43 dotázaných: 3 respondenti (6,9 %) odpověděli 5:1, 8 respondentů (18,6 %) odpovědělo 15:2 a 32 respondentů (74,5 %) odpovědělo 30:2.

Tabulka 14 – KPR u dospělých

	HZS		PČR	
5:1	0	0 %	3	15,8 %
15:2	1	4,2 %	7	36,8 %
30:2	23	95,8 %	9	47,4 %
Celkem	24	100 %	19	100 %

15. Jaký je poměr stlačení hrudníku a počet vdechů při kardiopulmonální resuscitaci u novorozence?

- a) 5:1
- b) 3:1**
- c) 3:2

Graf 13 – KPR u novorozenců

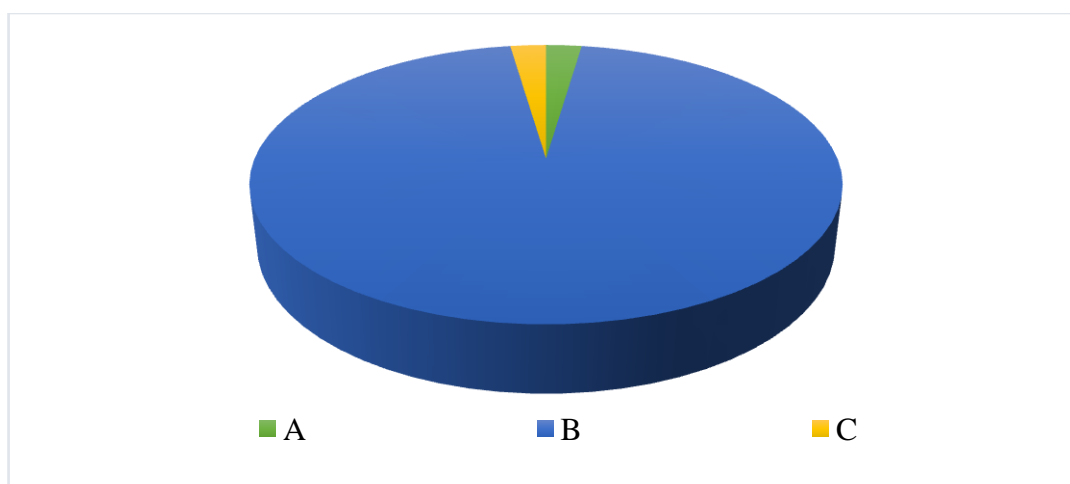
Odpovědi respondentů znázorňují, jaký je poměr stlačení hrudníku a počet vdechů při KPR u novorozence. Z celkového počtu 43 dotázaných: 18 respondentů (42,4 %) odpovědělo 5:1, 23 respondentů (53 %) odpovědělo 3:1 a 2 respondenti (4,6 %) odpověděli 3:2.

Tabulka 15 – KPR u novorozenců

	HZS		PČR	
	5:1	6	25 %	12
3:1	18	75 %	5	26,3 %
3:2	0	0 %	2	10,5 %
Celkem	24	100 %	19	100 %

16. Jaký je postup u bodného zranění (např. nůž zabodnutý v ruce)?

- a) Těleso vytáhneme a sterilně zakryjeme
- b) Těleso nevytahujeme, obložíme jej dokola a lehce překryjeme**
- c) Vyjmeme těleso z rány a těsně nad ránou zaškrtneme

Graf 14 – Bodné zranění

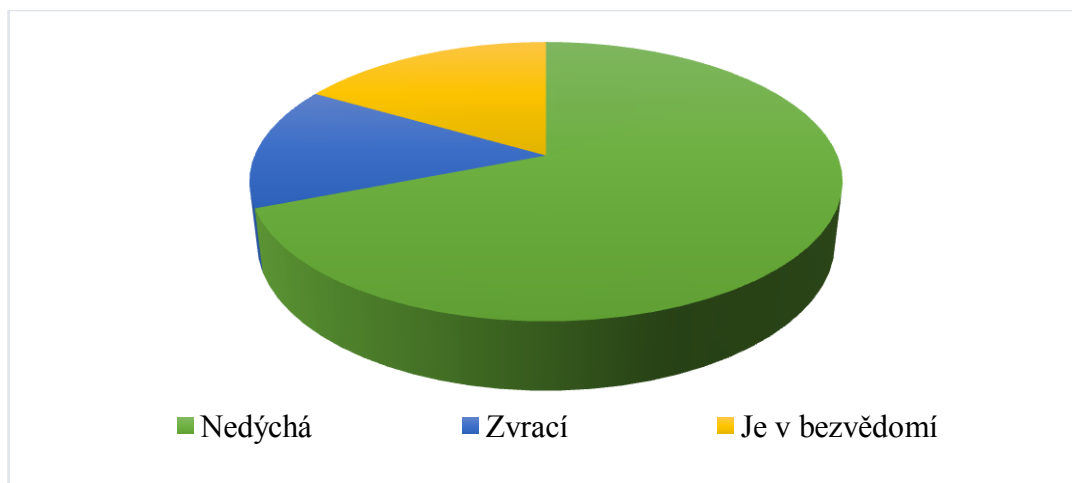
Odpovědi respondentů znázorňují, jaký je postup u bodného zranění. Z celkového počtu 43 dotázaných: 1 respondent (2,3 %) odpověděl a) těleso vytáhneme a sterilně zakryjeme, 41 respondentů (95,4 %) odpovědělo b) těleso nevytahujeme, obložíme jej dokola a lehce překryjeme a 1 respondent (2,3 %) odpověděl c) vyjmeme těleso z rány a těsně nad ránou zaškrtneme.

Tabulka 16 – Bodné zranění

	HZS		PČR	
	Count	Percentage	Count	Percentage
A	1	4,2 %	0	0 %
B	23	95,8 %	18	94,7 %
C	0	0 %	1	5,3 %
Celkem	24	100 %	19	100 %

17. Kdy raněného nepokládáme do zotavovací polohy?

- a) **Nedýchá**
- b) Zvrací
- c) Je v bezvědomí

Graf 15 – Zotavovací poloha

Odpovědi respondentů znázorňují, kdy raněného neukládáme do zotavovací polohy. Z celkového počtu 42 dotázaných: 29 respondentů (69 %) odpovědělo a) nedýchá, 6 respondentů (14,3 %) odpovědělo b) zvrací a 7 respondentů (16,7 %) odpovědělo c) je v bezvědomí.

Tabulka 17 – Zotavovací poloha

	HZS		PČR	
	Nedýchá	16	72,7 %	13
Zvrací	5	22,7 %	1	26,3 %
Je v bezvědomí	1	4,6 %	6	10,5 %
Celkem	22	100 %	20	100 %

10 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

Na závěr je třeba vyhodnotit a zrekapitulovat dotazníkového šetření. Cílem mé práce bylo porovnat znalosti týkající se první pomoci a zjistit nejen úroveň teoretických znalostí o poskytování první pomoci u příslušníků HZS a PČR, ale také zjistit, jestli své vědomosti v této oblasti považují za dostatečné a jsou-li ochotni své teoretické a praktické dovednosti rozšiřovat.

Průzkumné šetření probíhalo formou anonymního dotazníku, který byl distribuován v tištěné podobě. Skupinu respondentů tvořili hasiči a policisté ČR působící na území města Uherského Hradiště. Do průzkumu bylo použito 70 dotazníků, z toho 44 správně vyplněných dotazníků bylo použito ke konečné analýze.

První čtyři otázky byly zaměřeny na demografické údaje. První otázka se týkala pohlaví respondentů, z níž vyplynulo, že z celkového počtu 44 respondentů je 39 mužů (88,5 %) a 5 žen (11,5 %). Z celkového počtu mužů je 23 mužů (96,8 %) příslušníků HZS a 16 mužů (80 %) příslušníků PČR. Z celkového počtu žen je 1 žena (4,2%) příslušník HZS a 4 ženy (20 %) příslušníky PČR.

V otázce č. 2 jsem zjišťovala věk respondentů. Nejvyšší zastoupení měla skupina ve věku 31-40 let, do které spadalo 19 respondentů (43,2 %). Ve věkovém rozmezí 41-50 let bylo 15 respondentů (34 %). V méně početné skupině v rozmezí 20-30 let bylo 7 respondentů (15,9 %) a do věkové skupiny 51 a více let spadali 3 respondenti (6,9 %).

V položce č. 3 jsem zjišťovala nejvyšší dosažené vzdělání. Nejvíce respondentů 21 (47,7 %) dosahuje středoškolského vzdělání, vysokoškolského vzdělání má 17 respondentů (38,6 %) a vyšší odborné vzdělání má nejmenší počet respondentů 6 (13,7 %).

Položka č. 4 zjišťovala délku praxe u HZS a PČR. Nejvíce respondentů 22 (50 %) působí u HZS nebo PČR 11-20 let. Rozmezí 6-10 let označilo 11 respondentů (25 %), délku praxe 21 let a více zvolilo 9 respondentů (20,5 %) a rozmezí méně než 5 let uvedli 2 respondenti (4,5 %).

Otázky č. 5 a 6 zjišťují, zda respondenti poskytovali první pomoc, ať už v rámci výkonu služby nebo ve volném čase. V položce č. 5 uvedlo 30 respondentů (68,1 %), že již poskytovalo první pomoc ve výkonu služby a 14 respondentů (31,9 %) uvedlo, že první pomoc v zaměstnání neposkytovalo. V otázce č. 6 zvolilo 28 respondentů (63,6 %), že již posky-

tovali první pomoc mimo výkon služby a 16 respondentů (36,4 %) neposkytovalo první pomoc ve volném čase.

Další položka zjišťovala, zda mají respondenti povinné školení o první pomoci na pracovišti. Celkem 40 respondentů (90,8 %) uvedlo, že absolvují povinné školení o první pomoci a pouze 4 respondenti (9,2 %) uvedli, že na pracovišti žádné školení o první pomoci neprobíhá.

Následující část dotazníku je zaměřena na vědomosti hasičů a policistů v poskytování první pomoci.

Položka č. 8 zjišťovala, jestli respondenti považují své vědomosti v oblasti poskytování první pomoci za dostatečné. Nejvíce 36 respondentů (81,8 %) považuje své znalosti za dostatečné a 8 respondentů (18,2 %) si nemyslí, že má své znalosti dostatečné.

V otázce č. 9 jsem zjišťovala, zda si respondenti ve volném čase rozšiřují informace v oblasti PP. Pouze 15 respondentů (34,2 %) si ve volném čase rozšiřuje vědomosti o PP a 29 respondentů (65,8 %) se o první pomoc ve volném čase nezajímá.

Položka č. 10 zjišťovala, jestli je poskytnutí první pomoci povinné pro všechny občany, pokud neohrozí svůj vlastní život. 31 respondentů (73,8 %) si myslí, že poskytnutí první pomoci je povinné pro všechny občany a 11 respondentů (26,2 %) si myslí, že ne.

Na otázku č. 11, zda si respondenti myslí, že umí správně poskytnout kardiopulmonální resuscitaci, odpovědělo 25 respondentů (58,1 %) odpovědělo kladně, 2 respondenti (2,7 %) si myslí, že nezvládne správně poskytnout kardiopulmonální resuscitaci a 16 respondentů (37,2 %) netuší, zda by poskytli KPR správně.

Otázka č. 12 byla otevřená, aby respondenti mohli uvést, v jaké situaci byli povinni poskytnout první pomoc. Jak jsem předpokládala nejvyšší počet míst, kde hasičský záchranný sbor poskytoval první pomoc, bylo u požáru, což odpovídá 13 příslušníkům HZS (68,4 %) a nejvíce příslušníků PČR poskytovalo první pomoc při dopravní nehodě, jsou to 4 příslušníci PČR (57,1 %). Dále 6 příslušníků HZS (31,6 %) poskytovalo PP při dopravní nehodě, 1 příslušník PČR (14,3 %) poskytl PP kolabující osobě, 1 příslušník PČR (14,3 %) poskytl PP osobě, která spadla na kole a 1 příslušník PČR (14,3%) poskytl PP tonoucímu.

Otázka č. 13 byla také otevřená a respondenti odpovídali na otázku, jaký typ PP poskytovali. Mezi nejčastější stav, kdy bylo 9 příslušníků HZS (37,5 %) povinno poskytnou první pomoc, byly popáleniny a u příslušníků PČR to bylo řezné poranění, kdy zasahovali 4 re-

spondenti z řad policie (28,6 %). Dále 4 příslušníci HZS (16,7 %) poskytovali PP při řezném poranění, 4 příslušníci HZS (16,7 %) a 3 příslušníci PČR (21,4 %) ošetřovali zlomeninu, 2 příslušníci HZS (8,3 %) a 2 příslušníci PČR (14,3 %) poskytovali PP při zástavě dechu, 1 příslušník PČR (7,1 %) poskytl PP osobě s bodným poraněním, 2 příslušníci HZS (8,3 %) a 1 příslušník PČR (7,1 %) poskytli PP osobě, která krvácela, 1 příslušník PČR (7,1 %) ošetřoval popáleniny, 1 příslušník PČR (7,1 %) poskytoval PP při amputaci končetiny, 1 příslušník HZS (4,2 %) a 1 příslušník PČR (7,1 %) poskytli PP osobě, která měla epileptický záchvat.

Položky č. 14 a 15 zjišťovaly správný poměr komprese hrudníku a k ventilaci. Otázka č. 14 se ptala na poměr stlačení hrudníku a vdechů u dospělých. Správně odpovědělo 32 respondentů (74,5 %), odpověď 15:2 zaškrtno 8 respondentů (18,6 %) a 3 respondenti (6,9%) odpověděli 5:1. Otázka č. 15 zjišťovala počet komprese hrudníku a ventilace u novorozenců. Správnou odpověď 3:1 označilo 23 respondentů (53 %), odpověď 5:1 označilo 18 respondentů (42,4 %) a 2 respondenti (4,6 %) označili odpověď 3:2.

V závěru dotazníku jsem zjišťovala, jak by respondenti postupovali u bodného poranění, které vyžaduje neodkladnou pomoc. Tato otázka u respondentů obstála nejlépe. 41 respondentů (95,4 %) odpovědělo správně na danou otázku a pouze 2 respondenti (4,6 %) odpověděli špatně.

Poslední otázka zjišťovala, kdy raněného nepokládáme do zotavovací polohy. Správně odpovědělo 29 respondentů (69 %) a 13 respondentů (31 %) zvolilo jinou odpověď.

Ze zjištěných výsledků vyplývá, že příslušníci hasičského záchranného sboru jsou na tom celkově lépe než příslušníci policie, co se týče první pomoci. Toto zjištění se dalo předpokládat, neboť příslušníci HZS se dostávají do styku s poskytováním první pomoci skoro při každém výjezdu.

11 NÁVRH NA ŘEŠENÍ NEDOSTATKŮ

Ze zjištěných výsledků vyplývá, že příslušníci hasičského záchranného sboru jsou na tom se svými znalostmi v oboru první pomoci celkově lépe než příslušníci policie. Toto zjištění se dalo předpokládat, neboť příslušníci HZS se dostávají do styku s poskytováním první pomoci skoro při každém výjezdu.

Příslušníci HZS mají v poskytování první pomoci velmi dobrý přehled. Nemají žádné závažné nedostatky. Školení, kterými prochází hasiči, jsou uspokojivé a návrh na jejich rozšíření není nutný.

Policisté se poměrně dobře orientují v poskytování PP u vybraných stavů. Např. u bodného poranění by správně poskytlo první pomoc 94,7 % dotazovaných policistů. Méně dobře si však vedli v provedení resuscitace, kde pouze 47,4 % dotázaných policistů vědělo jaký je správný poměr komprese hrudníku a ventilace. U KPR si vedli ještě hůř. Pouhých 26,3 % policistů odpovědělo správně na otázku, jaký je poměr stlačení hrudníku a počet vdechů. Školení v oblasti PP u PČR probíhá jednou za rok v rámci znovuzískávání osvědčení profesního řidičského průkazu, kde absolvují jednu hodinu teoretické přednášky o první pomoci. Jak vyplynulo z výsledků průzkumu uvedených výše, toto školení není úplně dostačující, jelikož znalosti policistů v problematice neodkladné resuscitace jsou neuspokojivé.

Tímto bych navrhovala Krajskému ředitelství Policie ČR Zlínského kraje navázat spolupráci se zdravotnickou záchrannou službou, jak je tomu např. v Olomouckém kraji, kde proškolení první pomoci provádí vrchní sestra záchranné služby a policisté se tak postupně zdokonalují v poskytování první pomoci. Toto proškolení je pro policisty určitě velmi přínosné a to hlavně z důvodu toho, že nejde pouze o teoretickou přednášku, ale policisté mají možnost vyzkoušet si poskytnout první pomoc v modelových situacích.

Dále bych kladla důraz na kvalitu vlastních vědomostí a znalostí policistů v oblasti první pomoci, které mohou využít nejen v povolání, ale také v soukromém životě.

Na vzdělávání příslušníků PČR, a pro příslušníky HZS hraje roli sdělovací prostředky, zejména tisk a televize. Odtud se mají možnost dozvědět, prostřednictvím krátkých filmů, spoustu užitečných rad a zásad v poskytování první pomoci.

ZÁVĚR

Bakalářská práce byla zaměřena na poskytování laické první pomoci u příslušníků Policie a Hasičského záchranného sboru. Laická první pomoc je nenahraditelnou součástí záchranného řetězce a měli by ji umět všichni správně poskytnout, a tím zachránit nejen život. U policistů a hasičů by mělo být samozřejmostí, že dokáží raněné dostat mimo nebezpečí do příjezdu zdravotnické záchranné služby.

Má práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část.

Teoretickou část bakalářské práce jsem zpracovala na základě prostudované literatury. V úvodu práce jsem popsala obecně pojem první pomoc, její rozdělení a právní úpravu. Dále jsem podrobně popsala zásady poskytování první pomoci a povinnosti poskytovatele první pomoci při dopravní nehodě, požáru nebo úrazu elektrickým proudem. V závěru teoretické části jsem se zabývala popisem vyprošťování a odsunu zraněného, správným provedením polohování zraněného a vykonáním kardiopulmonální resuscitace. Materiál jsem snadno získala a neměla jsem žádný problém dané informace lehce zpracovat.

Teoretickou část práce uzavírají cíle a metody, které jsem si pro svou práci stanovila.

V prvním úseku praktické části jsem se zaměřila na první pomoc v Uherském Hradišti, a to konkrétně u příslušníků hasičského záchranného sboru a policie ČR. V úvodu praktické části jsem popsala všeobecně integrovaný záchranný systém, do jehož hlavních složek patří již zmíněný HZS a PČR. U těchto dvou složek IZS jsem vypsala jejich práva a povinnosti poskytování první pomoci jednotkou PO a policie ČR. Potom jsem se zaměřila na HZS a PČR ve Zlínském kraji, na jejich strukturu a následné vzdělávání v Uherském hradišti.

V bakalářské práci jsem zpracovala dotazníkové šetření, které proběhlo v období únor – březen 2015 na požární stanici v Uherském Hradišti a na obvodním oddělení PČR v Uherském hradišti, kde jsem rozdala 70 dotazníků.

V druhém úseku praktické části je pomocí grafů a tabulek prezentován a srovnávám průzkum ke zjištění vědomostí a praktických znalostí příslušníků HZS a PČR v Uherském Hradišti.

Z výsledků získaných informací vyplynulo, že úroveň znalostí obou skupin není zcela vyrovnána. Lépe jsou na tom příslušníci HZS, kteří jsou na velmi dobré úrovni poskytování první pomoci. Policisté mají ve znalostech první pomoci menší mezery, které však nejsou kolosálně znepokojivé.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [2] BYDŽOVSKÝ, Jan. *Předlékařská první pomoc*. 1. vyd. Praha: Grafa Publishing, a.s., 2011. ISBN 978-80-247-2334-1
- [2] LEBEDA, Pavel. *První pomoc v domácnosti*. 1. vyd. Praha: Úřad českého červeného kříže, 2004
- [3] HORNYCH, Jaroslav, Marek JUKL, Pavel LEBEDA a Pavel ŠTAJER. *Zdravotník Českého červeného kříže JUNIOR*. 2. vyd. Praha: Úřad Českého červeného kříže, 2004
- [4] ČESKÁ REPUBLIKA. § 150 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. In: *Sbírka zákonů České Republiky*, 2009, částka 11. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40#p150>
- [5] ČESKÁ REPUBLIKA. § 151 zákona č. zákona č. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. In: *Sbírka zákonů České Republiky*, 2009, částka 11. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40#p151>
- [6] ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 206/1996 Sb. o o péči a zdraví lidu. In: *Sbírka zákonů ČR*. 1996. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1996-206>
- [7] První pomoc a právo. In: FRANĚK, Ondřej. *Záchranná služba* [online]. 2013 [cit. 2015-02-03]. Dostupné z: http://www.zachrannaslužba.cz/prvni_pomoc/pravo.pdf
- [8] CITOVÁ, Irena a Stanislav CITA. *Příručka první pomoci*. 1. vyd. Bratislava: PERFEKT, a.s., 2003. ISBN 80-8046-224-0
- [9] HORNYCH, Jaroslav, Marek JUKL, Vladimír JUKL, Tomáš MILER, Hana PODSTATOVÁ, Pavel ŠTAJER a Josef ŠVEJNOHA. *Zdravotník zotavovacích akcí*. 5. vyd. Praha: JS Press společnosti JS Partner s.r.o, 2008. ISBN 978-80-87036-25-9
- [10] ALTRICHOVÁ, Anna, Vladimír JUKL, Jan FIFKA, Stanislava KOTTNAUEROVÁ, Vladimír NOVÁK, Anna PUTNOVÁ, Pavel SRNSKÝ, Pavel ŠTAJER, Josef ŠTOREK a Hana VYKOPALOVÁ. *Zdravotnický instruktor Českého červeného kříže*. 1. vyd. Praha: Úřad Českého červeného kříže, 2002. ISBN 80-239-2046-4

- [11] SRNSKÝ, Pavel. *Základní norma zdravotnických znalostí*. 2. vyd. Praha: JS Press společnosti JS Partner, 2008. ISBN 978-80-87036-26-6
- [12] Vyproštění zraněného z vozu. In: *IAmigo* [online]. 2013 [cit. 2015-04-21]. Dostupné z: http://www.iamigo.cz/prvni_pomoc_2.htm
- [13] KELNAROVÁ, Jarmila, Zuzana ČÍKOVÁ, Jana TOUFAROVÁ a Jana VÁŇOVÁ. *První pomoc I: Pro studenty zdravotnických oborů*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2012. ISBN 978-80-247-4199-4
- [14] Zotavovací poloha. *Zdravotnická záchranná služba kraje Vysočina* [online]. 2012 [cit.2015-04-21]. Dostupné z: <http://www.zzsvysocina.cz/tisk.php?page=1pomoc&print=1>
- [15] Polohování. *První pomoc: Zásady první pomoci* [online]. 2014 [cit. 2015-04-21]. Dostupné z: <http://www.prvni-pomoc.com/polohovani>
- [16] ERG Guidelines. *CPR Guidelines* [online]. 2010 [cit. 2015-04-21]. Dostupné z: <http://www.cprguidelines.eu/2010/>
- [17] LEJSEK, Jan. *První pomoc*. 2. vyd. Praha: Karolinum, 2013. ISBN 978-80-246-2090-9
- [18] BYDŽOVSKÝ, Jan. *Tabulky pro medicínu prvního kontaktu*. 1. vyd. Praha: TRITON, 2010. ISBN 978-80-7387-351-6
- [19] SRNSKÝ, Pavel, Juljo HASÍK, František PICEK, Josef ŠTOREK a Pavel ŠTAJER. *Standardy první pomoci*. 2. přeprac. vyd. Praha: Český červený kříž, 2012. ISBN 978-80-87729-00-7
- [20] Masáž srdce. In: *Zdravověda* [online]. 2011 [cit. 2015-04-21]. Dostupné z: <http://www.mustangove.unas.cz/in/?s=program-zdravoveda>
- [21] Umělé dýchání. In: *Zdravověda* [online]. 2011 [cit. 2015-04-21]. Dostupné z: <http://www.mustangove.unas.cz/in/?s=program-zdravoveda>
- [22] Uherské Hradiště. *Oficiální portál města* [online]. 2015 [cit. 2015-04-22]. Dostupné z: <http://www.mesto-uh.cz/Folders/1180-1-Info+mace+o+meste.aspx>
- [23] PODHORSKÝ, Marek. *Zlínský kraj*. 1. vyd. Praha: freytag & berndt, 2006. ISBN 80-7316-147-8

- [24] LOŠEK, Václav. *Integrovaný záchranný systém*. 1. vyd. Uherské Hradiště: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2013. ISBN 978-80-7454-287-9
- [25] Hasičský záchranný sbor České Republiky. *HZSČR: Chráníme vaše životy, zdraví a majetek* [online]. 2015 [cit. 2015-04-22]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/default.aspx>
- [26] Integrovaný záchranný systém. In: *Ministerstvo vnitra České Republiky* [online]. 2015 [cit. 2015-04-22]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/pojmy-integrovaný-zachranný-system-izs.aspx>
- [27] ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 238/2000 Sb. o Hasičském záchranném sboru České Republiky a změně některých zákonů. In: *Sbírka zákonů České Republiky*. 2010. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-238>
- [28] ČESKÁ REPUBLIKA. Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru České Republiky. In: *Interních aktů řízení generálního ředitele Hasičského záchranného sboru České Republiky*. 2013
- [29] ČECH, Tomáš. *Systematizace zdravotnických prostředků a hasičů-zdravotníků HZS Zlínského kraje*. 2015 [cit. 2015-04-22]. Interní materiály HZS Zlín
- [30] Policie ČR. *PČR: Pomáhat a chránit* [online]. 2015 [cit. 2015-04-22]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/>
- [31] ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 273/2008 Sb. o Policii ČR. In: *Sbírka zákonů ČR*. 2008. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

IZS	Integrovaný záchranný systém
ZZS	Zdravotnická záchranná služba
HZS	Hasičský záchranný sbor
PČR	Policie České republiky
KPR	Kardiopulmonální resuscitace
PP	První pomoc
PO	Požární ochrana
ÚO	Územní odbor
OPIS	Operační a informační středisko
OŘ	Okresní ředitelství
ZLK	Zlínský kraj
UH	Uherské Hradiště
DRNR	Doprava raněných nemocných a rodiček
ŠVZ	Školní a výcvikové zařízení
NZP	Neodkladná zdravotnická péče
ČR	Česká Republika
SŠ	Střední škola
VŠ	Vysoká škola

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 – Rautekův manévr [12]	18
Obrázek 2 – Odsun doprovodem [3]	19
Obrázek 3 – Odnesení za sebou a vedle sebe [3]	19
Obrázek 4 – Zotavovací poloha [14]	20
Obrázek 5 – Poloha s podloženou hlavou [15]	21
Obrázek 6 – Protišoková poloha [15]	21
Obrázek 7 – Autotransfuzní poloha [15]	22
Obrázek 8 – Fowlerova poloha [15]	22
Obrázek 9 – Neodkladná resuscitace [18]	24
Obrázek 10 – Masáž srdce [20]	25
Obrázek 11 – Umělé dýchání [21]	26
Obrázek 12 – Uherské Hradiště [22]	29
Obrázek 13 – Krajské ředitelství HZS Zlín [25]	35
Obrázek 14 – OŘ HZS Zlínského kraje [25]	36
Obrázek 15 - Organizační struktura ÚO Uherské Hradiště [25]	37
Obrázek 16 – Požární stanice Uherské Hradiště [zdroj vlastní]	38
Obrázek 17 - Krajské ředitelství policie Zlínského kraje [zdroj vlastní]	41
Obrázek 18 – Územní odbor Zlín [30]	42
Obrázek 19 – Obvodní oddělení Zlín [30]	42
Obrázek 20 – Územní odbor Vsetín [30]	43
Obrázek 21 – Obvodní oddělení Vsetín [30]	43
Obrázek 22 – Územní odbor Uherské Hradiště [zdroj vlastní]	44
Obrázek 23 – Obvodní oddělení Uherské hradiště [30]	44
Obrázek 24 – Územní odbor Kroměříž [30]	45
Obrázek 25 – Obvodní oddělení Kroměříž [30]	45

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 – Pohlaví respondentů.....	48
Tabulka 2 – Věk respondentů	49
Tabulka 3 – Vzdělání respondentů.....	50
Tabulka 4 – Délka praxe.....	51
Tabulka 5 – Poskytování PP ve výkonu služby	52
Tabulka 6 – Poskytování PP mimo výkon služby.....	53
Tabulka 7 – Školení PP	54
Tabulka 8 – Znalost PP.....	55
Tabulka 9 – Informace o PP	56
Tabulka 10 – Povinnost poskytování PP	57
Tabulka 11 – Provedení KPR	58
Tabulka 12 – Poskytování PP	59
Tabulka 13 - Zranění	60
Tabulka 14 – KPR u dospělých.....	61
Tabulka 15 – KPR u novorozenců	62
Tabulka 16 – Bodné zranění	63
Tabulka 17 – Zotavovací poloha.....	64

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ.....	77
---------------------------------------	----

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

Identifikace respondenta

1) Pohlaví:

- Žena
- Muž

2) Věková skupina:

- 20 - 30 let
- 31 - 40 let
- 41 - 50 let
- 50 let a více

3) Nejvyšší dosažené vzdělání:

- Středoškolské vzdělání
- Vyšší odborné vzdělání
- Vysokoškolské vzdělání

4) Délka praxe:

- 0 – 5 let
- 6 – 10 let
- 11 – 20 let
- 21 let a více

Laická první pomoc u příslušníků PČR a HZS v Uherském Hradišti

5) Poskytovali jste někdy pomoc v rámci výkonu povolání?

- Ano
- Ne

6) Poskytovali jste někdy pomoc mimo povolání?

- Ano
- Ne

7) Probíhá na pracovišti povinné školení v oblasti PP?

- Ano
- Ne

8) Považujete svou úroveň znalostí v oblasti PP za dostatečnou?

- Určitě ANO
- Spíše ANO
- Spíše NE
- Určitě NE

9) Rozšiřujete si ve volném čase informace v oblasti PP:

- Ano
- Ne

10) Je poskytnutí první pomoci povinné pro všechny občany, pokud tím neohrozí svůj život?

- Ano
- Ne

11) Jste přesvědčení o tom, že umíte správně provést kardiopulmonální resuscitaci?

- Ano
- Ne
- Nevím

12) V jaké situaci jste byli povinni poskytnout PP? (vypište)

.....

.....

13) U konkrétně jakých poranění jste poskytovali první pomoc? (vypište)

.....

.....

14) Poměr stlačení hrudníku a počet vdechů při kardiopulmonální resuscitaci u dospělého člověka je:

- 5:1
- 15:2
- 30:2

15) Počet stlačení hrudníku při resuscitaci u novorozence je:

- 5:1
- 3:1
- 3:2

16) Jaký je postup u bodného zranění: (např. nůž zabodnutý v ruce)

- Těleso vytáhneme a sterilně zakryjeme
- Těleso nevytahujeme, obložíme jej dokola a lehce překryjeme
- Vyjmeme těleso z rány a těsně nad ránou zaškrtíme

17) Kdy raněného nepokládáme do stabilizované polohy:

- Nedýchá
- Zvrací
- Je v bezvědomí